

Secunde partis Tractatus. I.

Alexander ep̄s seru⁹ seruoz
xpo filio illatu regi si frācie. **Lexāder** eōs seru⁹ fuoz del.
a. **Parisiē**. Salutē t̄ aplīca bñdictioz.
Cū pp multipeles culpas
z grādes offensas q̄s Guilelm⁹ sc̄o amore te-
merarie comūsile dīnosif; z sp̄aliter p̄ libellū
pn̄cīsolum z detectabilē ab ipso cōpositū. **C**ū p̄m. Ecce vidē
res clamabat foix, r̄ titulū. **T**ractat⁹ vnius d
pucilie nouissimoz t̄p̄oz dicebāt. Ac p̄ nos
diceban⁹ fac̄ p̄ nos olim d̄ firm⁹ n̄fōz p̄lito re-
probabat⁹ z in p̄petuū p̄dēnatum meruerit gra-
ues penas. Eidē Guilemō n̄fis in v̄tute obe-
dientie sub debito urafuit q̄ p̄fītū detectabilē
pele mādaris n̄fis necnon t̄ lib exēcātōis.
T̄ p̄uatione p̄petue ab offōz bñficiis penas
q̄s eoip̄o icurere volum⁹ s̄ h̄mōi p̄ceptum
nrm venire tentauerit. Salutē ob⁹ alij māda-
ris n̄fis q̄ sib⁹ fofitān viua foie fieri fecimus
aut nūcio v̄l̄is duxerim⁹ fac̄ēda districte ddi
m̄fīs in p̄ceptis; t̄ nullo vñc̄s t̄p̄ regnū fra-
ediumis līis in p̄ceptis; t̄ nullo vñc̄s t̄p̄ re-
gnū frācie intrare plūmat; z n̄fīlominis oem
dēcēdat p̄dicāt̄ sib⁹ autē aplīca p̄petuo in-
terdixim⁹ facultat̄. Ita q̄ ne docere alicui
nec vñc̄s alicui clero v̄l̄ p̄plo de cetero audeat
p̄dicare. **C**ū q̄ nō nos cōstitut̄ regia rogaeruit;
sc̄it a tua credimus memoria nō elapsim⁹; y
eidē Guilelm⁹ p̄dic̄ regi iter dicērem⁹/ in-
gresum. Et nos h̄ put duxim⁹ fac̄ēda sup̄ius
exp̄sum et ferentia tua rogan⁹ z horatam
attente st̄en⁹ p̄fītū Guilelm⁹ regnum ip̄m in-
trare nullaten⁹ patrīas. Et q̄ p̄ certo nouim⁹
q̄dilectos filios fr̄s p̄dicatores z mores sp̄a-
li fauoz p̄fītūs. Sup̄ q̄ te digni in dia lau-
dū esferentes ḡfaz t̄bi referim⁹ multiplices
actīes. Magnificēta tua oī qua possum⁹ af-
fectione regn⁹ st̄en⁹ cōfīde fr̄s p̄ xpi reue-
rentia. Cūtū sunt deputati obēquioz h̄s be-
nignitate solita cōmendatoz; eos a quoq̄s in-
furioz z molesto protegaz z defendas. Ita q̄
tua potentia cōmunita p̄ ace geta z gete paci-
ca. Pacis auctor valēt famulari. Datū Tlter-
bi⁹. iij. Idū Augusti. P̄dēcīat̄ n̄fis Anno. iij.
Alex. papa. iij. mādar ep̄s **Parisiē**. q̄ten⁹
Guilelmum d̄ sc̄o amore p̄dicatore ac docē-
auit regnoz frācie denūcier publice parisius
p̄petuo esse p̄tūz pp̄ grādes offensas z sp̄ali-
ter p̄ libellū detectabilē ab eo cōpositū. **D**icitur
la est paris⁹ in quētū s̄m p̄dicatoz z mo-
Alexāder

De priuilegiis trīum ordinū. I. Frācīsi. 16

Alex. pa. iij. ad instātiā firm⁹ absoltū ab ep̄s
cōcātōe Magros z sc̄olares Parisiē. p̄ter
cuīdāt̄ discordie z occasiōe detēreōe libellū
Guilelmī in sc̄o amore dāmā dāmā statuta ab
codē p̄ p̄fītūe studij p̄fītūe. edita fuauerit
z dicti libellū in toto cōbūserint z aboleuerit.
Lexāder eōs seru⁹ fuoz del.
a. **Parisiē**. Salutē t̄ aplīca bñdictioz.
Cōdicti fili⁹ p̄s z fr̄s p̄dicatores parisiē.
nobis h̄bū supplicarūt. Ut cū nōnulli magri
z sc̄olares parisiē. p̄ter discordie vñc̄s nūc
Parisiē; z occasiōe detēreōe cuīdāt̄ libellū
li oīlātātā a nobis. **C**ū p̄m erat. Ecce vide
te clamabat foix; dicant siām excōcātōis
incurrisse p̄uidere sup̄ B̄ salubrater curarem⁹.
Nos itaq; si volētes ipsoz saluti in hac p̄tē
cōfūtērē eq̄tati n̄fīe sīne sup̄ late nullaten⁹.
Zērogare; fritari t̄ p̄apīca scripta mādamūs.
Quaten⁹ ip̄m magri z sc̄olari⁹ q̄ occāsīe dī-
cordieac p̄fītū libellū iterdicti; suspenſōis a
excōcātōis siām: in vel quās auēt̄. plātas
hacētūs in currēt̄. Poētōs tibi plēne p̄fītē-
rit q̄ ip̄sī ordīnatōe n̄fam q̄a p̄ p̄fītūate
st̄udī Parisiē. de p̄filo s̄m n̄fōz edītūm⁹ z
q̄tūtētū in ip̄āfīam quoq̄s ac statuta in ea p̄
nos exp̄sa diligēt̄ z efficaciter; ac sine aliq̄s p̄-
ctōe obēuenit z turāt̄ q̄cēto eadē ob-
seruāt̄. De dicti libellū. p̄s in toto z tñz
sui p̄tē cōbūserint; ac oīno curauerit aboleter.
Auēt̄ n̄ra iuxta forma ecclīe bñfīcī absolute
nō ipēdāt̄ z dispēlēt̄ cīcīs sup̄ irregūlāritā-
tēs q̄s fofitā occāsīe h̄mōi p̄fītēt̄. **D**atus
Tlterbi⁹. v. xl. octōbris. P̄dītū n̄fis Anno. iij.
Alex. iij. callegādo qual̄ magro Odo de
diaco doctor. **Parisiē. xpiān.** **Canoni cōvel-**
vētēa apud sedē aplīca p̄stitūt̄ coā multis
Cardinalib⁹ z notario le retractauerit urā-
do idē facere. **Parisiē** z reintegrare p̄met̄.
minor z p̄dicatoz z sp̄aliter fr̄s Thōmāz de
agno ord̄ p̄dicatoz z Bonaventurāz odīm̄is
minor locūtāt̄ magisfr̄p̄z parisiē. **I**nterferit
instrumentum notari⁹ t̄.

Lexāder eōs seru⁹ fuoz del.
a. **Uenerabilis ep̄sico**
z **parisiē**. Salutē t̄ aplīca bñdictioz.
Cū oīm apud sedē aplīca p̄stitūt̄ magi-
odo de Guaco doctor theologie facultatis z
instrumentum notari⁹ t̄.

Secunde partis

pe que incipit quasi lignus vite et cetero. Et quod contra eam scienter non veniat nec dicetur ordinatio fidicte in dicens auxiliu vel pectorum p'stare publice vel patente. **C**redo quod res p'dicatores et minores Parisienses degentes magistrorum et auditos recepit. Et p'st' ac nos innotin' f'rem Thomam de agno de ordine p'dicatores. Et Bonaventuram de ordine minorum doctores theologie extitit. q'tu in eis esset in societate scolastica. Et ad vniuersitates parisienses recipient et exp'se doctores ipsos recipient ut magistri et cum parisiensium fuerint factant publice illud id est. Ipsos iuxta ordinatio nem ab vniuersitate seu magistris et scolarib' Parisius comoratibus percuti' recipi' bona fide. Et p'dicata nunc p'stent sicut vel a sensu. **C**ertus q' scienter iuramenta statuta vel obligatorios non faciat. sed religiosus vel alij exigit: vel q'tu in eis fuerit exigit p'mittant p'que vel quod infrigat ordinatio supradicta. Et eam non quols venient. **C**redo q' non p'mittet nec q'tum in eis est fieri p'mittat q' Parisiensis. Autem ab eis in via d'ni pape occidit' euangelii p'sterre turbatio'is seu facta' dissoluta' seu alio traxerat. **C**redo q' tam in Romana curia q' Parisius bona fide ac fine fraude non adiungit aliud scienter q' saplat aliqd p'ncipiat vel p'nter. Sicut ita que eis in h' articulo iniunguntur p'dicere publice. Et in ciuitate parisiensi pluries et in diuinis locis assuerent fideli' in ipsis p'dicacionibus. Inscriptio'is q' reproubet libellus in ipsis p'dicacionibus qui nup' fuit p' summa p'ficiem' p'denatus et erroris in ipsos p'rentos g' sunt et in scripta que in ipsis p'dicacionibus alterat et affirmit. **V**nde p'rante Romanum pontificem q' possit p'dicatores et p'stores mittere p'biq' p' m'ndu' iuxta sue implacitum voluntatem sine misericordia inferiorum quo'cunque se parochialiter facer' dotu'. **C**tes q' archiep' et ep' in suis diocesibus in iaz dare p'nt' p'dicati' et p'st'li'neis audiendi fine p'nt' sensu inferiorum p'ficeretur eccl'esias cu' vid erint expedire q' p'dicatores et p'stores sic misi' p'nt' libere p'dicere et licite p'st'li'nes audire ac absoluere penitentes. **C**Item de m'dicatore flat' m'dicitatis pp' xpm' et stat' salutis et p'fectionis. **C**tes q' religiosi pauperes qui oia relinquunt pp' xpm' m'dicando p'nt' acre' victu' suis sine labore manu'. Et si fint validi cope maxime q' suadet vbo dei legendo;

Tractatus.I.

disputado; p'dicado. **C**tes q' ea q' ostinebant in libello p'dicitor' q'busd'a articulis a magistro xpianu' p'st' p'sfecte q' explicite vel implicite vel debant seu poterat in p'dicitor' ordinum infamia redi'cere sicut de p'st'lo p'phetis et ap'sis et de n'c'piis antixpi. de penetrabil' omnos. Et periculus nouissimus tempoz non intelliguntur nec intelleguntur vel reuocare vel excommunicari. Tales ipsi sunt vel fuerit; vel etia' sint futuri. Sicut fateant ipsos ordinae esse bonos et ab ecclesia probatos. **C**Et inter cetera alterat et affirmet q' de ip'si manifesta indicia n're p'p'lo' probauit. Nonnulla miracula. s. q' p' sc'lo virtus et odis sc'lo catalogo et Romana eccl'esiam canonice legitime fideles ac rite ascriptos et misericorditer opari dignat'. In cui' rei testimoniu' n're. Ego p'r' Bernardus apostle sedis aucte notarius. Qui p'missis rogati' t'fus' de m'ndato dicto' d'zor' Cardinalium. B'p'is publicu' inscri'pt' p'p'la' manu' scriptis in publica form' redigi. Et signo meo apposui. Date. Ulterby viij. nonas octobris pontificatus n're anno tertio. **A**lexander. iiiij. scribit ep' parisiensis. ne occasione libelli magistri Guilelmi de sc'lo amore obstatu' in malitia et p'ni' gradu de m'ndato et p'dicacione etia' gradu' et magisterio. magistris et scolares Parisiensis. religiosos p'dicatores et m'iorib' p'st'li'nes plumi'at. **B**ulla. Dicitur parisiensis.

De privilegiis trum ordinu'. s. Fracisci

Cecur nulla p'nie signa monstrant nunc revere in aliquo vel a sua bis'cia seu Marisius revocare. Fraternitati tue per apostolica scripta districte precipi' m'ndamus. Quatenus quo catis oibus magistris et scolario' Marisius studenter libellu' exco'ciationis pena eius districte p'ci'pias ut nullus religiosos seu quoscumq' alios occasione h'moi molestar' plumi'at se ab eo'z hue ipsos seu p'storio separando q' p'st' Guilelmi reuocatione vel reuocatiōe non p'st'li'ne asserimus cu' illa plare non debant nec hois iurgiosi et in sua obstatu' p'ci'ra' reuocatiōem seu reuocatio' n're salua p'ficia postulare. Denunciaturum nihilominus magistris et scolario' memoratis q' oes penas et p'nu'ciones in ordinatio'ne sententijs libris vel statutis a nobis d'ndu' emis' p'ntentias incurrit q' religiosis et quoscumq' alios molesta're p'st'li'ne separatiōem h'moi peccantes cu' se separare alios a se et subducere vel subtrahere ta liter se ab alijs idem penitus reputemus. Nam obstatu' iuramenti vel p'missionib' aut obligatoribus seu q'busd'a statutio' q' dicti magistris et scolares se altrinx'nt. p' reuocatiōe vel iuraciōe cu'ntu'z p' causis vniuersitatis a fratrib' dicuntur; magis cu' ide' Guilelmus n're p' factis vniuersitatis eu'ndem fed' p' se malignitate' ostensu' f'uerit' sed aplice iudicio: iustitia ex gente p'ntentias. Datum Anan'ie nonis ap'lis Pontificatus nostri anno quinto.

Alexander. iiiij. inhibet sub pena exco'ciatiōe late f'iae a qua nullus possit absolui' nisi de m'ndato dicto' p'st'li'ne vel nullus mutat n'cios vel lras ad. **C**Guilelmus de sc'lo Amore nec m'flos aut p'st'li'nes ab eo n'cios' sc'lo' p'st'li'ne recipiat. Pontificatus nostri anno quinto.

Alexander. pa. iiiij. inhibitor sub pena exco'ciatiōe late f'iae a qua nullus possit absolui' nisi de m'ndato dicto' p'st'li'ne vel nullus mutat n'cios vel lras ad. **C**Guilelmus de sc'lo Amore nec m'flos aut p'st'li'nes ab eo n'cios' sc'lo' p'st'li'ne recipiat. Pontificatus nostri anno quinto.

Lerander ep' seru' seru' a. **F**ri' ep' parisiensis. Salutem et apolo'g'ia b'ndictione. **C**Indignatae accepimus' tibi seru' et' tibi seru' cu' dolore q' q' d'na' magistris et scolares parisienses cōm'adatis non vnitatis et p'cordie' et' d'ns' sensib'is et scolares amatores parisiens' studi' q' p'p'li'ne p'nt' p'nt'li'ne erat et in frag'lo st'li' positi' p'st'li'ne. Et religiosis q'busd'a et alijs a suo eos vel se ab ip'si' societatis p'storio separando gra'ues inferre molestias molimur. Pro eo q' Guilelmus de sc'lo am' ore ipsius turbato' studi' suis exigeb'is culpis q'nt' tra'fente lingua e' super terra' posuerat temere os in celu' et nos circa e' digni' t'i' q' pena meruerat grau'los ab illis p'bus ne illas cor'upas vlti' p'st'li'ne separari et reuelatio'ni seu reuocatiōi r'eu'niunt' p'fici're honestate' in b'z et iustitia amplectentes. **C**U'igit' intencionis et voluntatis n're p'st'li'ne existat dictu' Guilelmus cui' de multis malis que hacten' cōm'issis' no' sc'li'bus posset bonus statu' Marisien' studi' et reli'gio'z ac alioz q'nt' p'st'li'ne m'ndamus vel ab eod' Guilelmo recipe aliquo m'no p'st'li'ne co'iter vel diuinus. Et si go' h'moi fecerit ipso facto fratru' excommunicatiōis icurrat; nec ab ea posse' sit absolu' n're mandato sedis apostolice spe'ciali. Datum Anan'ie xij. kal' Julij. Pontifica'bus nos'tri anno quinto.

Calexander. iiiij. comitit' ep' Marisien'. vt in'liu'liam facta' si Thome de agno actu' predicatori Marisius' d'na' i' ramu' palmaz a Guillotto Be' dalo' natiōis picardor' acriter puniat et p'uet: q' libellu' detestabil' Guilelmus de sc'lo Amore et' medicantes et' alios publice cremari faciat et'.

Lerander dei. Venerabili

fri' ep' parisiensis. Da. et ap'li'. Et alto fuisse sp'cimus. Cuiu'lati parisiensis. p'st'li'ne ho' norifico decors' studi' g'f'f'li' et' tantu' vniuersitate scolarii illustrata' plu'cent ob'v'is ciuitati' bus ob'e'g' luciduz recederet sui lumen clarita' te. Ipsi q'nt' vniuersitatis fons irrigu' sicutue' esse virtutu' vle' specula' m'f' studere volentius et magistra' sciarum ad singulos dona deriuans c'nt'g'z clarificans illustrib' radij doctrinaz. Et q' nonnulli seditionis et neglie' filii lucem in tenuis p'st'li'nes p'st'li'ne p'st'li'ne subvertere conabam' nos eo'z conabit' obviantes certa statuta de n'reo' p'st'li'ne fri' c'ld'nd'm' p' q' flu' dio' folli' redi'cban' increm'eta' vigore' et talu' p'st'li'ne intentio tollebat. **C**U'igit' n're au'is' opera' sup eo'z tr'g'litate' gesceret' p'st'li'ne sicut hebat' relatio' plu'ri'moz statutu' getis et pacis vniuersitatis reform'p'st'li'ne. Postmodum q' turbati referri' mus q' diceban' a suaz' seditionu' languor' latu'': passos f'oz videlicatu' reciduitur in cuiu'liam nostru' n're ap'li' m'ndati p'ntentias et subi'c'cio'ne studi' memorati. **C**U'igit' n're au'is' est auribus intimatum. q' magistris et rectores articularum parisiens' et a d'lecto' filio' p'dicato'z et' minoz ordinu' f'm' et' quo'cunque alioz magistrorum et scolari'um religiosoz et' seculariz' societate' seu p'storio separates' ipsos in elusione m'ndati aplici' suu' directi' ad sunn' p'st'li'bus p'p'lo' sue voluntatis arbitrio n're admittit: or'ra statua' olim a nobis sup hoc edita' temere'veniendo. **C**U'igit' q' id alium n'rem' et' acerbis' voluerat quo m'la' maioris turbationis et' scandali

Scđe partis

Tractatus.I.

vniuersis sribus or. mi. Sa. z apo. bñd. Inducimur pie queritatis q̄ meritis: vt in his q̄ fin deum possum⁹ vos fauore beniuolo p̄ficiam⁹. Hinc eti⁹ q̄ qdā ex platis ecclæsiaz qui sicut accepim⁹: vos sibi deuotis intenuit⁹ et in exhibitiōe digne reuererēt⁹ studiosos in eo se hūilitati⁹ tñ molestos exhibeant⁹ q̄ nouam cōsuetudine in deince molientes a vobis obediensiam exigunt manuale. Nos id arbitrat̄es in cōgruū et reputat̄es in dignitat̄ nullus ex platis eiusq; magistro sedis aplice p̄ficit a vobis dicta obediensia manuale p̄fumat exigēt⁹: aut pñctus districtus inhibem⁹. Nulli s̄ oīno pñmū licet hac paginā n̄e inhibitione iurare: vel ei auſt temerari t̄ire. Si go ait h̄ artate pñmperit indignatione ipotetis dei et beatoz Petri z Pauli aploz e⁹ se nouerit iuratur. Da. Late. y. Iudeo decessus. Pontif. nři Anno. xiiii.

Innoctentius epis. ser. uus seruorum dei. Dilectis filiis magis gisali et srib⁹ de ordi. fra. p̄l. z apo. bñd. Nō solum in fauore queritatis: et mōstrosus pñbonis ipsis a scis pñb⁹ est in dulitu: vi ille aperitatis r̄t et istud mox illi⁹ valere exp̄it. In regula quoq; bti Bñdicti p̄cipit: vt ad queritatis nouiter venienti n̄ facilis tribuas ingredit⁹: sic ut docet aploz an sit ex deo sp̄is copiose: et durat a sp̄ero p̄ q̄ ita ut ad dij⁹ eroponat. Pœterea in eadē regula subiugit: vi dicat. Et ce lex sub qua militare desiderias: et ab obviate potes ingredere: aliquo liber venisti hunc dilecti. Infip. fr. Re. Gregor⁹ papa p̄decessor⁹ statuit: ut pofti in pñboni nouit⁹ ac suscepit religios⁹ habitu⁹ q̄ dari pñtentib⁹ pñsuic⁹: seu ac pñfessione emittat ac statu pñtum redire potest libere sra annū: et ad oēm ambiguitatem p̄nit⁹ amouēd̄ cu⁹ in q̄buds locis religios⁹ noūcicioz habitu⁹ nō distinguat ac habitu⁹ pñfessionis p̄ bñdicat⁹ vestes q̄ pñficiat⁹: et dñs: vt nouicior ac pñficioz habitu⁹ discernat. Licet igit̄ scelum avariz hincas lucrari dñs sollicitate cupiat: q̄ in decet ⁊ expediet vt conscie puritatis n̄ dñt iudicium rōnis ne vñ spiritu lis pñfectoris querit inde fatigis disp̄suum subsequas. Nobis de srib⁹ n̄rōrum pñlō in virtute obediensia sub pena pñccatiōe acce pñficiat⁹. Nulli ergo oīno hoīum licet hac paginā n̄e pñficiōe iurare: vel ei auſt temerari t̄ire. Si go ait hoc attentare pñmperit indignatione ipotetis dei et beatoz Petri z Pauli aploz e⁹ se nouerit iuratur. Datū Lugduni xvij. kl. augustin. Ponti. nostri Anno tertio.

Regorius epis. et. Dilectis filiis gisali et ceteris inspecturis. Sa. z apo. bñd. In iure canonico exp̄iit usq; vt si qdā eoz q̄ similis viuunt p̄ misericordia in sociis a cōione meruerit fieri alien⁹ plati⁹ et de recollectiōne et pñiam ipoñedī pluriā hēc pñtē: nñsi forte atrocitas facti grauitate penā expectat. Ille abet eti⁹ in eadē q̄ de seculo fugientes q̄ religios⁹ habitus in monasterio receperint ⁊ tieri ceteri pñmperit⁹ pñficiat⁹ se tālē cōmitem delictū: q̄ p̄ ipso acto pñccatiōis suā incurreunt⁹ in religios⁹ fātuorem: et vi subtrahat vagadī mā: p̄ suos pñficiatos abfūlitionis bñficiis pñsequant. Clerum cui pñueniat ex vestre ac sc̄ri⁹ pñficiōe meritis: per quā vñdig terraz nomē articulis dñmū dñtōris: vt quā cu⁹ ipso possum⁹ vobis pro aliaſ salutē grās faciam⁹. Deuotioni veluti pñficiōe auētē pñcēdimus: vt eos ex sribis veſtris qui pñ injectione manuū in leipſos iurterat⁹ exccōlatione vinculus vel incurrerat⁹: aut in illud ante suscepit⁹ habitum inciderat⁹: necnō vt eos qui relicta vanitate seculi cupieant⁹ vñficiātū collegio aggregari se afflērunt exccōlatione ligatos: iploz ad dei pñficiōe pñficiat⁹.

De priuilegijs trium ordinū. s. Francisci.

20

Alexander iii. subiugit pñlatis obediensia a fratribus exigere posse.

Lexander epis. et. Di gisali z ministro z vniuersis fratrib⁹ or. mi. Sa. z apo. bñd. Inducimus pie queritatis vestre meritis: vt in his q̄ fin deum possumus vos fauore beniuolo p̄ficiat⁹. Hinc est q̄ cum ex platis ecclæsiaz qui sicut accepimus vos sibi deuotis intenuit⁹ et in exhibitiōe digne reuererēt⁹ studiosos: in eo se hūilitati⁹ tñ molestos exhibeant⁹ nouam cōsuetudinem exigunt manuale. Nos id arbitrat̄es in cōgruū et reputat̄es in dignitat̄ nullus ex platis eiusq; magistro sedis aplice p̄ficit a vobis dicta obediensia manuale pñfumat exigēt⁹: aut pñfessione iurata declarat⁹. H̄i sub plābo Paulus Carnotus Rothoma. z burgis.

Innoctentius epis. et. Di gisali ministro z fratrib⁹ ordi. mi. Sa. z apo. bñd. Paci z trāgilitati vestre pñra vñlētes imposuit sollicitudine: puiderit autē vñ bis pñtū in indulgeniis: vt in monasteriis monachū inclusi⁹ ordinis sancti Damiani in qdā pñp. fr. Re. Gregor⁹ papa pñdecessor⁹ n̄r̄ aliq̄ frēs vestris ordi⁹ depuatis n̄ fuerit: meari mi nime tenemini: ad id per lras aplicas iperatas: seu eti⁹ ipertrādas artari pñficiatis: nisi lre iple plena fecerint de hac indulgentia metionē. Ponit⁹ ut in monasteriis qdā tūc: tps fratres depuatis fuerint: ponit⁹ pñ discretionē ministroz pñncipalium idonei⁹ et maturi. Qui monasterioz ipsoz monialib⁹ spaldib⁹ dñta⁹ xar deferunt⁹: iurisditioni z correctiō miniſtrōz suoz: sicut et ceteri nihilomin⁹ paritū. Nulli ergo oīno hoīum licet hac paginā n̄e pñficiōe iurare: vel ei auſt temerari t̄ire. Si go ait hoc attentare pñmperit indignatione ipotetis dei et beatoz Petri z Pauli aploz e⁹ se nouerit iuratur. Datū Lugduni xvij. kl. augustin. Ponti. nostri Anno tertio.

Alexander epis. et. Di

filii gisali z vniuersis pñncipalib⁹ in ministerio z custodib⁹ ordi⁹ frī mi. Sa. z apo. bñd. nōdictōem. Tūs potentiū desideria dignū est nos facilem preberē pñficiat⁹: vt vota que a rōnis tramite non discidēt: effectu p̄ficiat⁹. Lumī igit̄ sicut ex parte vñstra suis pñpōtū coaz nobis alia q̄ vñstra sacris collegiū ipsoz culpis exigentibus repellant⁹: qdā onus obediensia temeraria propria deponentes: quasi pulli onagri vitam vñlēt̄ dñcere abeḡ iugo: ac ydē extra clauſura vestri ordinis peragrantes: pñdicationum confessiōnū z docendi officia exercere vñstant in staurā animas dispensum z scđalum plurimorum. Nos vestris pñcibus felicitate: ne predicti quos ab ordine pro suis culpis per vos expelli contigerit: vel leglesi fuerint suo proprio motu: predicare: confessiones audire: seu docere pñficiat⁹: nisi de nostra vel vñstra licentia spe-

vñm aut aliquo monasterioꝝ vñoz seu quocumq[ue] alios occasione vñ p[ro]missoꝝ p[re]terit vñ h[ab]itu p[re]cessioꝝ n[on] tenet p[er] quicunque de cetero p[re]tige rit p[ro]mulga. Nulli ergo t[em]p[or]e. Datum Perthus xij. id est decubus. Pontificatus n[ost]ri anno uno. Clemens. iiiij. declarat p[ro]hibitionem factam sibi p[re]dicatoreb[us] & ministris de se in vicem non recipiendam: intelligitur de iam profectis.

Lemens vniuersitatis ministeris ac vniuersitatis fratrib[us] ordinis frim minor. Let[er]a nobis vñ peritio p[re]mitat q[ui] se fer. Ale[xtander] papa p[re]decessor[is] p[re]dictor[is] in virtute obediencie p[ro] sua f[ac]ta p[re]cepit vt vos eos ordini vel ipsi vñ votoz etiam iuramento obligatos nullatenus p[re]terit idulgenter alicui[us] feui alia quaz f[ac]ta obtentas a se de aplica: vel etiam obtinendaz in poset q[ui] de ille exp[re]ssam n[on] fecerit mentionem p[ro]sumeretis recipimus p[ro] miseri vñ prius sui penita solet infa et obtemta. Decrementum etia[us] irritu[m] in mane q[ui]cqd p[ro] vñ ipsos in hac parte q[ui]ceptu[m] suis p[re]metat artetar: statuens vt h[ab]itu p[ro]sumptores iurareret excoicationis f[ac]ta p[ro]facta: q[ui] nequaquam absolu[ti] possent nisi se apud sede aplica ab ea sicut vñfum fore abolendu[m] p[ro]ponat plenamente. Postmodu[m] vo[lo] per quadam alias f[ac]tas vobis et c[on]sideris frib[us] duxit: dirictius in p[re]bendu[m] ante annum p[ro]batio elapsum et in marie in subditu[m] fragilitatis humanae regulariter institu[ti]oꝝ quec[um]q[ue] ad p[ro]fessionem vñz ordini p[ro]sumeretis recipere: eu ad renuntiationem lecul facient da: nec substitutio in p[ro]batio nouicium altitudo ipedire quominus infra eundem annum p[ro]bonis ad alia religio[n]em quaz maleret trahere: ac ut su[us] p[re]cederet libera voluntate: non obstatib[us] statuto sibi o[ste]ndit q[ui] vobis vel ipse est editum q[ui] ipse decreuit irritum inane: vel aliquo frim a se de aplica sperrat: seu etia[us] imperat[io]ne q[ui] de p[ro]missioꝝ exp[re]ssam non fecerint mentionem. Et si forte p[ro]tra h[ab]itu suam inhibitionem: quec[um]q[ue] vos vel dicti fratres recipere: q[ui] taliter receptus existenter nullatenus estet vñfr[on] vel eouide frim ordinis obligatorum: vobis ac ipso a receptione quoq[ue]z ad p[ro]fessionem dictorum ordinis ipso facto suspensus: insuper debeatis subiecti: que fratribus ipsoꝝ ordinum pro culpis infligi grauioribus p[ro]ficiunt.

Mos igitur ipsius predecessoris qui super hoc certum edidit declarationem o[ste]ndit vestigium inherentesq[ue] ipsi de obligatis ordinib[us]: predictis in p[ro]missis suis f[ac]ta p[re]terit ne ipsi vel vos recipie p[ro]sumeretis eosde statuendo: vt vñ h[ab]itu p[ro]sumptores ipso facto excoicationis incurrit intam: de illis trii intelligi volum[um]: quos post p[ro]dictum p[ro]batis elapsum eisdem esse p[ro]sternerit ordinib[us] obligatos. Let[er]a nolum[us] q[ui] p[er] aliquam p[ro]hibitionem seu p[ro]stitutionem niranam q[ui] postmodu[m] a nobis f[ac]ta emanauit que huic declarationi videtur f[ac]ta: p[ro]sumptores alioꝝ declarationi g[ra]tia eide. Nulli ergo t[em]p[or]e. Datum Utterby. iij. nonas Julii. Pontificatus n[ost]ri anno iij. Clemens. iiiij. in h[ab]itu b[ea]tissimi plati p[ro]legia frim dubia vel clara posse interpretari.

Lemens t[em]p[or]e o[ste]ndit p[re]dictor[is] g[ra]tia ministris & frib[us] ordinis minor. Ordinus vestri sacra religio sub q[ui] vittutu dno in humilitate sp[irit]us laudabiliter deferit. p[ro]merit p[er] nos ipm ordinis sincera dilectiones in dno caritate: illa vobis libert[er] ato cedamus: p[er] q[ui] ma[re] submota grauaminis flagrante trahit p[ro]legioꝝ p[re]curset. Sane transmuta nobis questione m[od]estat[er]e q[ui] nōnulli archiepi[iscop]i & alijs ecclias plati vestris libertatibus derogantes: indulgentias seu p[ro]legia vobis ab aplica sed p[re]teri p[re]cipit: ad suu[us] intellectu trahere molunt: q[ui]c[um]q[ue] intellectu ipm vba id gentiaz & p[ro]legioꝝ h[ab]itu nequaquam exp[re]mine videant: ac vos iuxta ipsos interpretationem p[ro]legia ipsa ferare copellunt in vñm non modi[us] p[ro]diciunt & grauant. Quia vo[lo] su[us] h[ab]itu p[ro]fessione remediu[m] implacastis: nos vestris supplicationib[us] annuetis: ne p[ro]stari archiepi[iscop]i & plati alijs p[ro]dicta p[ro]legia in indulgentias sue clara q[ui] interpretatione non indigenat: sive dubia continentae de cetero interpretari p[ro]sumant autem p[ro]minentis districtu[m] imbibentes: volentes vi cu[m] eius sit interpretari cuius est p[ro]deret interpretatio sup vñ h[ab]itu dubio & obscuris dicte sedis iudicio regrat. Nulli ergo t[em]p[or]e. Datum Utterby nomine Julii. Pontificatus n[ost]ri anno quarto. Clemens. iiiij. mandat spaciū. ccc. cānarū supra positorū reduci ad. ccl. xxiij. hi[er]archia p[re]dictio[n]em. Ad sequendā gloriam celestis patriciū ordinis

divina p[er]etas humilitatem vestrā p[er] f[ac]ta g[ra]m[atica] cernit allext[er]e. q[ui] ad hoc intenti estis t[em]p[or]e: vt illam vobis p[er] p[ro]missis p[ro] innocentis vite studiū acgratice. Ille. n. et alia sc̄a pauprime re ligionis vestre merita nos iudicat q[ui] sumus ex intimo cordis affectu solliciti: vt in oībus q[ui] ad dei laudem t[em]p[or]e statu[us] deuotionis vñ cupitis habeam[us] p[ro]udentis studiū efficacia. **S**apiente diligente studiū emulatio[n]is & dissentiōnis colleret occasio: t[em]p[or]e cartatis integratis seruat[er] p[er] infas sub certa forma l[et]ras ordinādūm diuinis & districtu[m] inhabentib[us] q[ui] nulla licet exiū de frim minor p[ro]n[om]ine Iesu xpi beatu[us] Marie de montecarmeli: heremita[us] iti Augustini: sancte Clarealisq[ue] ordinib[us] in pauprime fundatis nulliq[ue] mulier[um] de p[ro]dictis seu q[ui]c[um]q[ue] alioꝝ ordinib[us] alioꝝ monasteriorum: ecclesias vel vñfr[on]s edificare seu p[ro]strebere: nulli quoq[ue] seculari vel religioso cuiuscumq[ue] p[ro]fessionis eccl[esi]am: monasteriu[m] f[ac]to orato[rum] iam edificari in aliquo transfrere de ordinib[us] memoratis infra spaciū. ccc. cānarū a vestris eccl[esi]is mēsurā daraz: aer[ia] etiā vbi alias recte non p[ro]mitteret loci dispositio mensuratur: statuens vt q[ui]c[um]q[ue] p[ro]trahit ordinatio[n]is & inhibitory[n]is tenorem ex t[em]p[or]e edificatum existeret: p[er]iure oīmo. T[em]p[or]e q[ui]d ad pacem vestram & p[ro]dictor[is] frim & ordini p[ro]lum p[ro]uerter: non sola vobis: s[ed] etiā multo alijs q[ui] p[er] p[ro]dictum diffusum cānarū spaciū in h[ab]itu ordinatione ac inhibitione cōtentū: q[ui] ad oībus solēntib[us] etiā ciuitatib[us] inueniebant exclusi ad scādalum celiſtis cōp[er]im: duabus p[ro]pter materie suscitatis non super his cum frib[us] nōris deliberatio[n]e p[ro]habita h[ab]itu spaciū de ipsoru[m] frim p[ro]stilo restraininges: ipsum ad. ccl. cānarū duximus reducendum: oīb[us] alioꝝ in p[ro]missis t[em]p[or]e p[ro]linens in sua robe duraturis. Nulli ergo t[em]p[or]e. Datum Utterby. iij. h[ab]it. Julii. Pontificatus n[ost]ri anno quarto. Clemens. iiiij. concedit nullum monasteriu[m] infra spaciū. ccc. cānarū a fratum monasteriorum edificari posse. Originale habetur R[ati]onis et Brugis.

Lemens ep[iscop]o ser. t[em]p[or]e. Dilectis

filio[rum] g[ra]tia p[ro]vincialibus ministris ac vniuersitatis frim minor. Salutes & aplica b[ea]tissimi d[omi]ni. Ad sequendā gloriam celestis patriciū

Scđe partis Tractatus I.

ruz alicui ab aplica sede sub q̄cūg forma con-
cessione etiā ecedendio que de plenit. spale
et exp̄siam non fecerint mentisē. Nulli ḡ oīo
hoīum licet hā paginā nō ordinatiōnē inhi-
bitioñē et plōmō infrigeret v̄ ei aīu temera-
rio p̄ire. Si q̄s aut̄ h̄ attentare p̄sumperit id
gnatōem oīoportēs dei et vt̄z Petri et Pauli
ap̄loz eius ne nouerit icuruz. Datu Peru-
si. iij. k̄s. dec̄ebis. Pontificis n̄i Anno p̄mo.
¶ Nicolaus. viii. oīes custodes vñi ex se debere
p̄sumptū quē ad mīstrū. eī electi mutas p̄cedit.

Nicolaus li p̄ cincia
lib̄ mīstrū oīo dīmīn mino-
v̄d. Ad statū pacifici v̄t oīis cō-
fūadūmūnū; quē celestis agricole
lūmī benigitas in oīo plāta-
uit ecclēsī tāto libētū studiū effīcīx opam̄
sollicitū adīhīmūrū; q̄tū illū s̄yntocī car-
rare cōplēctūrū; v̄berōs salutē fruct̄ ex
ipso. p̄ueniūt fidelium aiab̄. Exposuit siḡdē
nobis v̄t deuotissimū humilit̄ et in b̄tī Frāci
sc̄i regula iter cetera p̄tineat q̄ glāfīs mīstrū or-
dinis eiusdem electio a mīstrū et custodis p̄o-
niciālīb̄ celebret. Lūḡ ab ipso oīis fr̄b̄ oliz
v̄iente adhuc se. Gregorii papa. p̄dece-
soze nō reuocaref̄ in dubiū v̄trū vñiuef̄ soz
dīmī memoari custodes electioñē h̄mōl̄ oīo-
ter p̄sonal̄ interēs dict̄ p̄decessor sup̄ h̄ ab
eisdem fr̄b̄ regūt̄ declarad̄ r̄dit̄ vt̄ singula-
rū p̄uincias custodes vñi ex seipso p̄sumptū
etq̄s sup̄ h̄ cōmittant vices suas. Sūls quoq̄
r̄ionis oīazilīz a p̄ memorie Nicop̄aly.
p̄decessor nō extitit in hac p̄te plātu. Ceterū
q̄ in glāfī oīidīnū sup̄adicti caplo in monte
pessulanē. magas. diocesis nūprime celebret
de h̄mōl̄ dubitatioñē articulo exp̄sia; vt̄ mē-
tio fuit eos holētes; vt̄ sup̄ hoc alīa posse v̄t
rius dubitatioñē suboīi aplica autē declarādo
statuim̄; z̄ statuendo etiam declarām̄; vt̄ cum
h̄mōl̄ electio fuit facienda custodes vñiuef̄
iuf̄z p̄uincia vñi ex seipso p̄stituant vt̄ et vi-
ces suas cōmittant; p̄m̄q; ad locum in quo ele-
ctio eadez tūc fuit celebrāda trāmittat. Sīḡ
qui sic ab ipso custodib̄ p̄sumptū extiterit; vñz
vozem dūfazat pro se et eis oīb̄ h̄eat et intelli-
gas h̄z; ac pro vña voce trāmittā ad alīa admis-
tā; p̄serūt̄ cuz hoc a p̄fati Gregorij p̄decessor

De p̄uilegijs triū ordinū. s. Frācisci.

medio eidē sedi soli trāmō Romano pontifici
subiacere. Dīterera ecclēsia oratoria: domos;
localibus; vestīas; alia q̄līz mobilia et imobi-
lia quoz vñum līcite hic noīcūmī cuz ceteris
et cōstitutus p̄o ipso oīb̄ adīmītū extitit ad ean-
dem pro se ac eis vñā vocem trāmō st̄ habitu-
rūz sic vñum imposta obseruari. Nulli et
go omnino hoīum h̄z. Datum reate. iij. Iudis
Mārti. Pontificatus nostri Anno p̄mo.
¶ Bonifacius. viii. p̄cedit exemptionem no-
stro ordini eudi sedi aplice submittentes recipi-
endo p̄petratē ius z dominū oīum rerum
mobiliū et immobiliū oīidīnū p̄cessarū.
Bonifacius p̄ c. vñi
Sīali z p̄uincialib̄ mīstrū ac
vñiuersit̄ s̄ib̄ ordīne s̄im mī-
noz. Inter ceteros ordīnes quos
celestis agricole sāma benigni-
tā in oīo plātauit ecclēsī sacrum vñm ordīne
iam per oīis p̄uincia sup̄na grā p̄pagat̄ dī
fūsum dī mīstrū fungeretur offīo sincera
ritate dēlinimus ad statū et felicitē p̄mōu-
dum sollicitū studiū intēdentes. Nec minuit
itaq̄ h̄ auxili potius circa vñm p̄ehabite vle-
ctionis affectū p̄one nōf̄ subfūcta p̄mōto ad
apīcē aplice dignitatis cā rāto p̄p̄eius ad ip-
sūs ordīs intēdām̄ augmētūz; q̄tū a nobis la-
cultas p̄fatoz q̄z vñi nō exigit̄; mīstrū
nosq̄ celiū attribuita. Lic̄ iḡ nōnulli romā-
ni p̄tificis p̄decessorū n̄i p̄fatu ordīne a p̄la-
toz iurisdictiōnē quoq̄ p̄sumptū exēmerit ip̄m
foro decretūt̄ p̄ ip̄o z̄as spales exēptūt̄
tū ordīne ip̄m ob salutē fruct̄ vñiueroz qui
ex ip̄o noīcūmī aiab̄ fideliū p̄uenire geret
in vñsib̄; caritatē; et p̄ea noīentes oīoñ
q̄z cuiusq̄s sit ordīs dignitatis p̄dīcīt̄; au-
t̄t̄ vos ḡnāf̄; aut̄ spāl̄ et p̄statū ordīnem sup̄
exēptione ip̄oñ alīs v̄t ordīnū libertatib̄
z imunitatiib̄ q̄busq̄s sub q̄ua forma vel ex-
pressione vñz vobis et eidēm ordīnē ad aplica
sede p̄cessis ip̄ugnare; turbare ac impētere ve-
lat et q̄lōs molestat̄ vos et ordīnes ip̄m ab
oīuz et singulōz quoq̄s p̄fatoz et p̄nōz ecclē-
siaſaz oīomoda p̄tē ac iurisdictiōnē p̄fō
extīm̄ de aplice plenitudo p̄tāis et decessor
vos et ordīne sup̄adictūs imēdiate; mulloq̄
medio

impēdere studeatis corrigēndo et resōrmādo
ibidē tāz in capite q̄z in mēbīs quē correctio-
nis seu reformationis officio noneritis indige-
re. Int̄stitutus nibolom̄? et deūtitutis; mīte-
ria et ordīnēs; p̄t̄ h̄z dei vñderis expedēt̄.
Electio tī abbatis libere p̄tēat ad p̄uentū.
Confessiones eaz audiat̄ et ministrat̄ etiā ec-
clesiaſaz lacra. Et ne pro eo q̄ in eīde mona-
sterio frēs vestri ordīs refidere p̄t̄ne non te-
nēt̄ p̄ defectu sacerdotis posse periculū im-
mērere p̄fōtēt̄ tērēt̄ et necātē articulo au-
diendas et ministrāda facia p̄tēat; nō dīu
na officia celebāda deputēt̄ aliquos dīfre-
tos et p̄uidos capellanos. Quocūrā discretiō
vestre p̄ aplīca scripta mādām̄ quatenus h̄mīf
sa oīa iūta p̄fītōt̄ h̄mōl̄ tenorē cum eas
vñ incōpari oīdīnū non vñlūm̄ cōtēt̄ dīli-
gēt̄ et sollicitē adimplere. Nulli ḡ z̄. Datum
Lugduni. iij. Iudis Juli. Pon. n̄i anno q̄rto.
Noī iḡ etiā p̄decessor n̄i vestigia inhe-
rendo p̄fēt̄as trās et p̄cessus per eas habitos
approbat̄; ac oīa in lītī p̄fīt̄a p̄fēt̄ q̄ idē p̄e-
decessor n̄i statū inuolab̄ obseruari debe-
re; reuauēt̄ p̄fīt̄ decernēt̄ discretioni v̄t̄ istar
dicti p̄decessorū p̄ aplīca scripta mādām̄; itē
nūs oīa p̄mīfā etiā si eedē līt̄ decessorū nullat̄
nūs apparet̄ circa p̄fāt̄a moāteria et eoz p̄fō
nas vñ ordīs sc̄e Clare sūe sc̄e Damiani sūe
minōrē dicant̄; exēḡ dīligēt̄ et sollicitē stu-
deatis. Nulli ergo z̄. Datum Anianie. v. nonas
Juli. Pontificatus nostri anno secundo.
¶ Boni. viii. p̄cedit frēs a p̄fāt̄ iūt̄os pos-
se cuz ip̄sī moniālī ice Clare moāteria irare.
b **B**onifacius p̄ c. vñi. **N**icolaus z
p̄uincialib̄ mini-
stris ac vñiuueris fr̄b̄ oī. fr̄i mīnoz.
Iz vñf̄e deuotionis afferit̄o; vt̄ ordīs vñ frēs
ab ecclēsiaz p̄fāt̄o cuz alīḡ moniāteria z alijs
religiosis locis diuersof̄ ordīnūs vñz ciuitat̄z
et diocēsiaz intēdūt̄ offīi vñf̄at̄inōs impēde-
re iūt̄at̄; vocant̄ etiā ad defunctos celebā-
das exēgas; p̄fāt̄as p̄fēt̄os et p̄fīt̄os ea fa-
ciendas et audiendas; p̄fīt̄os et iūf̄os. Et
et frēs ip̄sī moniāteria moniāteria et loca q̄ san-
cte Clare ordīs nō exūt̄ ingredi nequāt̄ via
illī regula obſeruante ceteris religiosis; et alijs
tūc plenitudo moniāteria et alia loca intrat̄; vñ/
p̄dīcta p̄uidere sup̄ b̄ p̄fāt̄o cuz sc̄e. Re.

Scđe partis

titare aplica duximus renocādōs; ac reducētes pđictos frēs in eum statū in quo prius pđicte ipsi pđecēdōs manaret h̄e fuisse no-
scit; decernim⁹ iuritum ⁊ inane quicqđ per
quicqđ in ipsoz pñudicūs hacē extitit vel
extiter deccērō; anteqđ sup̄ pđictis declarau-
rum l̄s attentati. Tōs fraternitatē velle p
aplica scripta mandam⁹; quaten⁹ pñissa oia in
locis in qđ exp̄dē vidētis solēnter p vos
vel per alios denūciare cūretisno pñmittentes
pđictos frēs exqđ vñdēm̄ pñra hm̄l reu-
cationē ⁊ cūstitutionē nřam ab aliqđb⁹ mole-
statoz ⁊ pđictoze hm̄l per censu-
ram ecclēsticā appellatione postposita cōpe-
scēdōb⁹ obstat̄ pñstitutione de duab⁹ dieis
edita in celio gñali; si nō ambo b̄is exqē-
dis poteris interēter alter vestrūm̄ ea nñbilo-
minus exqā. Datū Lateral. iij. Idus septē-
bri. Pontificatus nostri Anno primo.
Alexander. iij. q̄ fratres transferentez se de
vno loco ad alium posſit fecūm̄ tranſferre ma-
teriam edifici⁹ locoz que dimittit⁹ et liboz.
Laticez et parametaz ⁊ excep̄tis ecclēsī.

Lexander ep̄s seru⁹ rum dei. Bñali
ministro ⁊ pñcipalibus custodib⁹
guardianis; necnō vñiuersitē fr̄ib⁹ de ordine fra-
trū minoz. Salutē ⁊ aplica bñi. Quia odi-
ni minoz. Salutē ⁊ aplica bñi. Quia odi-
ni vñr̄ sp̄l affectione fouem⁹; z fauoris pro-
gatius plegmureo maiorem circa vos curam
gerimus; quo sinceroz vos in dño complecti-
m̄ caritate; tantoqđ magis menti nře de vo-
bis sollicitudo fuggerit; quanto pñcipua dilectione
quā ad ordinem ipm̄ h̄emus p̄ vos fortius
interpellat. Lñ agitur sicut ex parte vele fuit
ppōntum coaz nobis felicitē reordinationē. Be-
gozus romanus pontifex pñdecessor nosfer
nñnula pñudicūs ⁊ cōstantib⁹ in indulgentiis
vobis z ordinē vestro cōcererit gratioso. Nos
vestris supplicationib⁹ inclinati; pñudicūs ad il-
luminis officiū missis celebraz ianuis clau-
sionē pullatis capānis voce submissa; et cōclā-
tis ⁊ interdictis ac oib⁹ pñmis que non sunt
de ordine vello exclusi; necnō r̄pibus suetis
lūcta mox vestri ordinis facta cōtione ⁊ vin-
ctionis extreme sacra recipe; pñhibitione hm̄l
seu aliqđb⁹ sūp hoc a se pñdicta ipetrans di-
gnitatem que de ordinē predicto ⁊ hac indulgentia spāle
nō fecerint mentiū nequaž obstatib⁹ va-
letias; vobis autoritate plenū indulgem⁹.
Nulli ergo omnino hominū liceat hanc pagi-
nā nō r̄te. Datū Reate octauo kal. septem-
bris. Pontificatus nostri Anno primo.
Cōncētus. iij. q̄ fratres in terris excōca/
torum posſit celebraz ianuis clauis. Habeat
sub plumbō Parisi. Berli. ⁊ Brugis.

Nicolaus

Tractatus. I.

ptinere noscanſ; presentium autē indulgem⁹
districti inhibētes ne alia pđictos pñlatō-
rum seu quis alia pñsta ecclēsticā vel feclā-
tis pñdicta bona seu loca occupare; accipere seu
vñspāre aut quocqđ mō fibi vendicare pñsu-
mant absp̄. Iñia sedis aplica spāl; decernēdo it-
ritum ⁊ inane quicqđ et̄ra hm̄l pñfessionem ⁊
inhibitionem irām p̄ quoicqđ fuerit atten-
tatum. Nulli ergo oīo bolum liceat hanc pagi-
nam nostre pñfessionis ⁊ inhibitionis infringe-
re; vel eti⁹ auſi temerario ſire. Si q̄s aut̄ hoc at-
tentare pñfumperit; in dignitatē op̄tentis
dei ⁊ beatōrum Petri ⁊ Pauli apłorū eius eti⁹
nouerit incurvā. Datū Anante. xij. kal. No-
vembri. Pontificatus nostri Anno primo.
Alexander. iij. q̄ fratres transferencez se de
vno loco ad alium posſit fecūm̄ tranſferre ma-
teriam edifici⁹ locoz que dimittit⁹ et liboz.
Laticez et parametaz ⁊ excep̄tis ecclēsī.

Lexander ep̄s seru⁹ rum dei. Genera/
li ministro ⁊ vñiuersitē fr̄ib⁹ ordinis

fr̄i minoz. Salutē ⁊ aplica bñi. Quia odi-
ni vñr̄ sp̄l affectione fouem⁹; z fauoris pro-
gatius plegmureo maiorem circa vos curam
gerimus; quo sinceroz vos in dño complecti-
m̄ caritate; tantoqđ magis menti nře de vo-
bis sollicitudo fuggerit; quanto pñcipua dilectione
quā ad ordinem ipm̄ h̄emus p̄ vos fortius
interpellat. Lñ agitur sicut ex parte vele fuit
ppōntum coaz nobis felicitē reordinationē. Be-
gozus romanus pontifex pñdecessor nosfer
nñnula pñudicūs ⁊ cōconstantib⁹ in indulgentiis
vobis z ordinē vestro cōcererit gratioso. Nos
vestris supplicationib⁹ inclinati; pñudicūs ad il-
luminis officiū missis celebraz ianuis clau-
sionē pullatis capānis voce submissa; et cōclā-
tis ⁊ interdictis ac oib⁹ pñmis que non sunt
de ordine vello exclusi; necnō r̄pibus suetis
lūcta mox vestri ordinis facta cōtione ⁊ vin-
ctionis extreme sacra recipe; pñhibitione hm̄l
seu aliqđb⁹ sūp hoc a se pñdicta ipetrans di-
gnitatem que de ordinē predicto ⁊ hac indulgentia spāle
nō fecerint mentiū nequaž obstatib⁹ va-
letias; vobis autoritate plenū indulgem⁹.
Nulli ergo omnino hominū liceat hanc pagi-
nā nō r̄te. Datū Reate octauo kal. septem-
bris. Pontificatus nostri Anno primo.
Cōncētus. iij. q̄ fratres in terris excōca/
torum posſit celebraz ianuis clauis. Habeat
sub plumbō Parisi. Berli. ⁊ Brugis.

De priuilegijs trium ordi.s. Fran.

Nicolaus

ep̄s seru⁹ seru⁹rum dei.
Declectis filiis ministro ⁊ strati-
bus ordinis minoz. Sa. ⁊ apo-
bñdictōem. Meritis vestre re-
ligiōis inducim⁹; vt petitione
bus vestris in his que s̄iaꝝ salutē p̄tinēt; fau-
rabili annuam⁹. Sane petatio vestra nobis ex-
hibita pñuebat q̄ p̄mitit inter diu cūpitas ⁊
alia loca in gñbi habitatib⁹ supponi ecclēsticā.
co iter dici oīo ⁊ nō obstatib⁹ alib⁹ pñuilegiis
seu indulgentiis qñcūqđ religioz ab aplica se-
de pñfessie (excepto baptizate parvuloz) ⁊ pe-
nitentib⁹ morientib⁹ in eis ecclēsticā sa-
cramēta sp̄lberit; pp̄ter qđ sine pñficiaz vestras
dispendio pñficiat p̄tā ⁊ ab ipsi absoluat; di-
uina celebraz officia interdicto durante hm̄l
nō potestisne eti⁹ euçharistie ac yñctōis ex-
treme in mortis articulo recipie sacra; sup quo
p̄ se de aplica petuissit humiliter vobis de fa-
lutiari remedio pñuideri. Nos itaqđ vestris sup-
plicationib⁹ inclinati; vt tye talie interdicti ve-
stra confiteri p̄tā ⁊ ab ipsi absoluat; simul le-
gere dñm̄ offi⁹ missis celebraz ianuis clau-
sionē pullatis capānis voce submissa; et cōclā-
tis ⁊ interdictis ac oib⁹ pñmis que non sunt
de ordine vello exclusi; necnō r̄pibus suetis
lūcta mox vestri ordinis facta cōtione ⁊ vin-
ctionis extreme sacra recipe; pñhibitione hm̄l
seu aliqđb⁹ sūp hoc a se pñdicta ipetrans di-
gnitatem que de ordinē predicto ⁊ hac indulgentia spāle
nō fecerint mentiū nequaž obstatib⁹ va-
letias; vobis autoritate plenū indulgem⁹.
Nulli ergo omnino hominū liceat hanc pagi-
nā nō r̄te. Datū Reate octauo kal. septem-
bris. Pontificatus nostri Anno primo.
Cōncētus. iij. q̄ fratres in terris excōca/
torum posſit celebraz ianuis clauis. Habeat
sub plumbō Parisi. Berli. ⁊ Brugis.

Nicolaus

ep̄s seru⁹ seru⁹rum dei.
Declectis filiis gñali ⁊ pñcipalibus mi-
nistrib⁹ ceterisqđ sib⁹ ordinis fr̄i minoz. Sa.
lutē ⁊ aplica bñdictōem. Lis qui san-
ctis atriarib⁹ morib⁹ verbo medentes ⁊ ope fo-
lēter invigilant libenter illa de spāl grā idul-
gensem; p̄que diuinis suffulti pñdīs tutus
et vilius valeant hominū salutem p̄curare;
hinc est q̄ vestris deuotis supplicationib⁹ incli-
nat; pñfētū vobis auctoritate concedimus;
vt cum ad loca interdicto suppōntis vos veni-
re pñtigerit; positis in eis excōcas ⁊ interdi-
ctis exclusi ianuis clauis submissa voce z nō
pulsari campanis diuinis officia celebraz; rem
id vobis ferit sp̄lber inter dictū. Nulli ergo
omnino hōium liceat hāc pagina nostri idūlti
aut pñfessionis infringere; vel ei auſu temerario
contraire. Si q̄s aut̄ hoc attērare pñfumperit;
in dignitatē op̄tentis dei ⁊ beatō Petri ⁊
Pauli apłorū eius se nouerit incursum.
Datum Lugduni ibiduꝝ Januari. Pontifi-
carie nostri Anno tertio.

Bonifacij. vi. p̄cedit exemptione copiāz
ordinarioz vi Bonifacij. viii. ⁊ Nicolaus. iii.

Enecđtus

ep̄s xc.

B

filioz gñali ⁊ pñcipalibus sib⁹ ac
vñiuersitē fr̄ib⁹ ordinis stratu-
mi. Sa. ⁊ apo. bñd. Inter certe-
ros ordinēs quois celeris agi-
cole summa benignitas in oīo plantauit ecclēsticē
frātrum mñoz ordinē tam per oīo vñ-
ciā superīa gratia propagante diffusum; dum
minoz sūgerem⁹ officio sincera caritate dile-
xerimus ad statum eius feliciter pñmōnduz
sollicitis studiis intentētes; nec minut⁹ vñctōis
sed auxit potius circa ipm̄ pñbātē dictionis
affecti pñfōne nře subfēcta p̄motio ad apicez
aplica dignitatēs; cum tāto pñpēnus ad ipsius
ordinē intendam⁹ augmentātō nobis fa-
cultas pñstant; q̄qđ nře nō exigitur meri-
tis nosfī celitus attributa. Liceat igūt nonnulli
romani pontifices pñdecessores nři pñfātē ordi-
nēz a plorū iurisdictōe quoilibet pñfōne ex-
merint pñpēnus ſore decreuerint per ipsoz litte-
ras spāles exceptum. Nos iñ ordinē ipm̄ obſa-
lūtis fr̄i innumerous qui ex ipso noſt̄tūt ala-
bus fideliū pñuenire gerentes in vñſcrib⁹ cari-
tate. Et ppterē noſt̄tē oīo ut quicqđ cu-
tiusqđ h̄i ordinē dignitatēs; pñdīo; ſauſa ſa-
lute vos generaliter vel ſpecialiter ac pñfātē ordi-
nē ſup exemptionē ipfūs ac alio vestris di-
cūi ordinē libertatibus ⁊ imunitatibus qñcūqđ
sub qualib⁹ forma vel exp̄fōne verbōz
vobis ⁊ eidem ordinē ad apostolica ſede conceſ-
ſie; impugnare; impedire; ac turbare valeat; v̄l

Scđe partis

quolibet molestatore; vos et ordinem ipsum ab omnium et singulis quoilibet platoꝝ et p[ro]fessorib[us] ecclesiasticis o[mn]imo da[re]ntia ac iuridicitate p[ro]fessoris extimim[us] de apostolice plenitudo p[re]dicta; q[uod] nec et r[ati]o d[icitu]r electi comiti v[er]o initio p[ro]fessoris aut re sita posse vel exigitur h[ab]ere loca via excep[ta] possit[ur] coram eis. Illud obstante p[ro]sternitur feliciter recordat[ur] Innocentius p[ape] n[ost]ri. p[ro]decessor[um] n[ost]ri in p[ro]posito edita sp[iritu] molestatore seu quilibet p[ro]uenienti decernentes vos et ordinem ipsum immediate idem sedi a[cc]essi tunc Romanu[m] pontifici subiacet. Ecclesiastis insuper oratione dominos ac loca q[uod] tenetis et inhabitatis ad prefessionem tenetibus et inhabitatibus in futurum dum et quotiens vos illa tenete et inhabitare contigerit excep[ta] possit[ur] existere nullus sedi subesse decernimus premitate. Nulli ergo o[ste]no hominum licet h[ab]ere pagina[n]e exceptionis decreti derogationis et constitutio[n]is suspenditur aut excitatione satis si quis in vos vel in aliquo[rum] vestrum aut aliis monasterior[um] vestrum seu quocumq[ue] alios vel i[ps]i occidentis p[ro]posito p[re]dicto h[ab]emis scellosis n[on] renomer[et] per quocumq[ue] decretu[m] regeris. Nulli ergo o[ste]no hominum licet h[ab]ere pagina[n]e in dubiis aut p[ro]cessioneis infringere vel ei au[tem] temerario p[er]ire. Si go aut hoc attendere p[ro]sumperit indignatione o[ste]p[er]tis dei et beatorum Petri et Pauli ap[osto]l[orum] ei se nouerit incursum. Datum Apud urbem veterem. xvi kalendas Februario. Pontificatus nostri anno primo.

C[on]clu[n]s. iiiij. p[ro]phet divisionem p[ro]vinciarum absq[ue] sedis apostolice licentia fieri.

Nicolaus ep[iscopu]s seruus seruorum dei. Di lectis in xpo filiabus yniuersitate abbatis et p[ro]uentu[m] inclusari monasterio ordinis sc̄e Clare. Salute et apostolicam benedictionem. Quanto studiorum denota m[er]ita et humili p[re]stitionis a[cc]to diuinis vacatis obsequijs: statio li bentus vestre pacis pecuramus comodu[m] et gemitis. Attende[re]t igit[ur] q[uod] plura monasteria vel sibi ordinis variar[um] possessiones obtineant: idem tamen in paupertate fundatur vosq[ue] voluntarie paup[er]es xpo paupertatis deseruit. Ceteris supplicationib[us] inclinati vt vos felix vestris aliisque ad exhibendum pecuraciones aliquo[rum] legatis vel n[on]c[on]sueta p[ro]fessoris sedis sine p[ro]stendendo subventione quamcumq[ue] vel ad ceterum dum in exactissimis vel col lectis seu subsidis aliquo[rum] p[re]dicto sedis seu legato[rum] aut nuncio[rum] ipsoꝝ seu rectoꝝ qualcumq[ue] impetratas vel impremitradas etiam minime teneantur in manu[m] ad id cogi possit[ur] etiam si in h[ab]emis sedis

Tractatus. I.

De priuilegiis trium ordi[n]i. S. Fran.

mitti regerit in futuris quolibet p[ro]sumat. Nos enim inhibemus utritu[m] decernimus et inane[re] fecis in hac parte regerit et attenteri. Nulli ergo o[ste]no hominum licet h[ab]ere pagina[n]e decreti ordinacionis inhibitionis et substitutionis interfingere: vel ei au[tem] temerario p[er]ire. Si go aut hoc accidere p[ro]sumperit indignationem o[ste]p[er]tis dei et b[ea]t[us] Petri et Pauli ap[osto]l[orum] eius se non verit incursum. Datum Rome apud sancti Petri xii. i. kalendas Februario. Pontificatus nostri anno primo.

C[on]clu[n]s. iiiij. p[ro]cepit exceptionem totalē ordinis minoz: p[ro]misse immediate sedi p[ro]fessoris submitte[re]. Iacobus sub au[tem] p[ro]cessione in p[ro]uentu[m] Rotoponagel et alibi[us] originale habet sub plumbō in conuenientibus Parisiensib[us] et Abbevensib[us].

Nicolaus ep[iscopu]s sc̄e Clare. Dilectis

liis g[ra]m[atica]lis et p[ro]uincialis et clau[is] ministris ac yniuersitatis fratrib[us] ordinis. Quia nonnulli qui bestiae se affuerint ubi non est aliquatenus bestiatis dum nō fine malignitatis asturia in dubiis reuocare conantur: vt r[ati]o vos etordo vester excep[ta] p[ro]p[ter]a h[ab]ere gaudet[ur] et an t[er]ris et p[ro]p[ter]ate beati Petri etiam a cuiusvis alterius a iurisdictione proflus excep[ta] et t[er]ra in sp[iritu]alib[us] q[uod] t[er]ra lib[er]toꝝ quo[rum] vobis vatum et h[ab]ere subiecti sedi apostolice existat[ur] q[ui]cumq[ue] vobis et eidem ordini nō diuersos p[ro]cessores n[ost]ros Romanos pontifices sup his plene sicut assertur sit p[ro]sum. Nos vobis ac eiusdem ordini p[ro]videre geti p[ro]miserunt sollicitudinis studio intendentes sicq[ue] volentes sup hoc o[mn]i[m] dubitationis ambiguitatis et querelle nam funditus amputare: ne go vos et eundem ordinem sup exemptione h[ab]emis alio[rum] vestris et ipsius ordinis libertatis et immunitatis quo[rum] c[on]cilio[rum] vobis et ei ab apostolica sede p[ro]cessione impugnare valeat vel quolibet molestatore: vos et ordinem ipsum a cuiusvis alterius iurisdictione o[mn]imoda p[ro]p[ter]a exigitur de gratia p[ro]p[ter]a decernentes vos et eundem ordinem immediata sedi subiacere p[re]dicto. Eccl[esi]as vero et oratione domino: loca lib[er]toꝝ et filiar[um] alia mobilia quo[rum] v[er]is habebitis ex leto[rum] cu[m] ceteris quocumq[ue] ma[re] p[ro]tentibus ad p[re]dicto: et aliquo[rum] p[ro]fessoris in ius et p[ro]p[ter]atates beati Petri apostolica auctoritate suscepimus illis ex eo ducatur exceptio in q[ui]b[us] exp[er]esse donatores seu translatores sibi p[ro]p[ter]atatem et vniuersitatem p[ro]fessoris. P[re]terea eccl[esi]as censeatur: nos vobis et idem ordino vt felicitibus et vniuersitatis auxiliis auspicijs: vt tanto salubribus positis deo reddere vota yeltra quanto potioibus fuerit

Scđe partis

huius ordinis p̄fectorum. T̄n̄ fr̄m tituli sancti Gasparini p̄fbyterus cameracelēm vulgariter n̄cūcupatum sc̄ eccl̄ Romane cardinales et alios ex huius sacri cōcilij sup hoc sp̄l̄r deputatos ordinata et traditā atq; p̄ religiosos virūs fr̄m Joānē de rocha in sacra pagina p̄ se flore et vicariis in p̄nt p̄cilio cui minister generalis vna cū pluriib; alijs magistris et diceretis fr̄b; ordinis vestri ex vna p̄ter eis dictos quatuor representantes ex alia cōcordati. vñ. q̄ fr̄s predictorum p̄uentus decetero et quoque alius sup hoc p̄ sacru ḡfale p̄cilio ordinatum fuerit possumt et valeant q̄libet in sua p̄uincia eligere de p̄dicta stricte obseruātiā vnu fr̄m p̄doneus quē in scriptis ministeri illius p̄uincie p̄stat: ipm dicit p̄uinciale minister infra triduum post h̄mōi p̄sentationē suum vicariz p̄stiture debat ex ipsoz regēdū insolidū loco et vice eis: et eis p̄uidēdū in oib; q̄buscūg et sp̄m modis q̄b; ipse p̄uincialis minister p̄uidere posset ei ita q̄ de ipsoz fr̄m régimine in nullo se possint intromittere dicti p̄uinciales vel custodes: s; ad ipsoz vicarioz cura et correctio eoz oīno p̄neat: excepto q̄ ad sue sup̄ioritatis cognitione minister p̄uincialis possit si voluerit ipsoz vñtare in p̄pria plausz tuc p̄nuntre de p̄fensi maioz et diceretos quenq; in quo het hec vñstari q̄qd p̄nitentie repperit dignū: quē si cōst̄tuere rēnuerit p̄dicto móxectū euīdū p̄nitentia p̄stitutio ad vicarii ministeri ḡfalis iterius annotatus deoulaus et p̄nitentia absolute. Qui q̄d vicarii h̄mōi triū p̄uinciarū possint et debent vna cū fr̄b; diceretos sibi subditio forma solita in electioñ. ordine obvbiā infimū eligere inter se vnu alium fr̄m ab dī sufficiēt et idoneo pro eoūdē vicarioz correctio: et totius huius stricte obseruātiā in p̄dictis p̄uinciis meliori régimine quē per eos in scriptis ministerio ḡfali ordinis q̄ erit p̄o p̄ficiatum būmīl q̄b; minister ḡfalis sup illos suū vicarium p̄litur: re ista triduum post illa p̄nitentie benigne debeat et caritatē. Alioquin ipse triduo trāfacto: si et habeat vicar? ipsius ḡfalis ancte huius sacri p̄ficiū p̄stitutio: q̄dem vicarius ḡfalis in sua p̄gregatioñ vel alias solū posset et debet: vicarios p̄fatos quotiens opus fuerit p̄nitentes fr̄b; alijs sibi subditis p̄uidere in oib; q̄buscūg cūs cūs q̄b; q̄bus minister ḡfalis eis potuerit in partibus

Tractatus.I.

p̄uidere ipsoz vñ sepius cr̄tingit quo tienis ministro ḡfali indigent longius oporteat evagari. Et p̄o hac vice p̄maria p̄litum in p̄sum ministris ḡfalis vicarium fr̄m. Nicolauim radulphi apud nos de hac laudabili obseruātiā: p̄uidentia ac diligēta follerit multipli cōmendat: quē volumus posse deponit quoties vicaryo et alijs fr̄b; discretis p̄pedictis videbiti p̄tū expedit. Posit in ḡfali mister q̄ est et q̄ erit p̄ t̄p̄sos fr̄s et quenq; in sua p̄lō p̄pa quotiens volerit vñstare p̄libato vicario nō obstat et punire si qd in dicta vñstatiō p̄nū endū repperit: sic ut in ordine p̄nitentia et alii as facere ḡfuevit. Utērū non intēndim? q̄ p̄fa ti vicary pp̄ moxē depōnem se muratione illoz quoq; vice fungens: possumt a suis officijs remoueri vñtēm et impeditis suis h̄mōi assensu maioz et diceretos sibi subditos p̄s interuenient: ad quos semp̄ eos deponere et alios eligeat antedictos ḡfali et p̄uincialib; ministris p̄sentare modo et formā p̄missa quotiens fuerit oportūnū volum? et decernim? p̄nitere. Insup̄ possit et debet ipse vicarius ḡfali et sui succelentes p̄uentus sibi subditos ad statū dicte stricte obseruātiā p̄fici: iuxta declaratiōnē et statuta fedis aplice et oīdo reducere et tollendo q̄cūq; tūp̄ficiates sive sint in rebus mobilib; vel immobiliq; q̄tum fieri poterit bono mōxhabitivo sem p̄fisi maioz et diceretos sibi obedientiū. Eligēdo si opus est aliquos fideles q̄ ipsas sup̄ficiates autē huius sacri p̄fici vñtendat cōmunitat: aut alias in p̄pria opib; p̄pertuant. Insup̄ la tuiuim q̄ oēs et singuli p̄uentus p̄dicatoz p̄uinciarū quotiens maioz vel sancio parti fr̄m in celo extēlūtum placuerit ad p̄dictam obseruātiā reduceret et vicarioz ante dictio se subdere hoc libere facē possint: et et singuli fratres cūficiates et alijs fratres et subditos suos ibidē denū collocādo oib; q̄buscūg districte p̄bideret ne q̄ eis sup hoc impedit p̄sumat sub excōlātoz pena: q̄ magis ei p̄beat vnu: ḡfali regulus auxiliū et iuuāmē. Statuim? vltre ista non deinceps fr̄m h̄mōi obseruātiā fiant capellani honoris vel manente p̄nitere in dominib; fūculariū cā p̄ficiōs vel alia citra tñ alio: rū fr̄m vestri ordinis p̄uidetis ne forsan freno obile latato vel p̄p̄ana p̄uerātiōs seruoz: de notioñ eoz tepeſcat. Recipim? infup et mādamis districte in virtute obile sc̄ oīlo? et singuli et fr̄b; p̄uentum p̄dicatoz et alijs in futurū sub cura et regime p̄dicatoz vicarioz p̄nitentis sive p̄ficiates: quatenq; ipsoz Vicarii sibi obediāt et pareant cū effectu in oib; in q̄b; fr̄s illius ordinis suis ḡfali et p̄uincialib; sores ordinis fr̄m minor p̄tēdetes nos q̄cūq; decretā statuta ordinata p̄ sanctā synodū cōfanciensem in fauore vicarioz guardianoz et fr̄m dicti ordinis p̄uinciarū Frācie: burgōdīe: et thurōme fr̄m moxē ipsoz ordinātē domoz

De p̄uilegiis triū ordi.s. Frāci.

partibus illis sumpt̄ exordiuizata in illo tan/ quis in altoz speculo semp̄ elucescat. Leterū cūs luxa finiam sapientis volatilitate ad sibi s̄līa nālī/ ter p̄uentant statuim? q̄ q̄ fr̄s h̄mōi obvbiā tie p̄gratuitis aut studiū cā vel alia p̄ mādū p̄ficiēt: ad loca et p̄uentus cōstatis ordinis in p̄nt p̄cilio facte seu alia quās cā fr̄s de hae obseruātiā p̄ntes vel futuros ingentet: mole/ stent vel affligant: seu eoz vicarios vel se lecta noua seu reprobaat q̄s vocē. Nec etiā fr̄s dicte obseruātiāe alios fr̄s vestri ordinis nec elemosynas vel oblatissas ab dādās impedit p̄sumant: q̄ si decetero alijs alioz de facto circa p̄/ misa vel eoz alijs hincide in iurantur fuerint manus violētas in eis ponēdoezos incarcerā/ do: arrestando libris spoliando: aut alias macu/ lam heretis false imponētiā ex cōcaritatis ipso facto incurrit in iurantur ea: qua nō possint articulo mortis excepto absolūtū: nisi p̄ eum car/ dinale p̄o tpe huius ordinis erit p̄ector de/ p̄tēderis levicālē in iuris verbūlēb; q̄q; sue/ rent in hoc culpables dep̄p̄e: p̄p̄ant p̄ eoz p̄latoz. Q̄rēa p̄missa finaz fulminariib; aut appellationib; interpositiæ: et līs felicitē recor/ dationis Alejādri pape q̄nti et eaz p̄firmatio/ nibus nō obstatib; quas tenore p̄nitū revo/ camus casfamis et annūlām: ac nullū robo/ ris vel momenti declaramus: et alijs q̄buscūg statutis aplicis vel h̄mōi ordinis in p̄sum edī/ tis non obstatib; Datum p̄stante non kāl: octobrī. Anno a natuitate domini. 1414. apo/ stolica sede vacante.

Charti. pa.v. approbat decretū Lōfāciē. **A**rtinus ep̄s seruē seruoz vel.

Ad futurā re memoriam. Ro/ manū pontificem sibi vicariū beatoq; Peri principi succē/ soem religioso sub arca obser/ uantia dño famulantes deuote aplicis p̄uent

munitre p̄ficiās ne sorte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a sincero p̄posito reuocet seu robur q̄d abſit: sacre religionis fringat. Acce/ p̄missū q̄d et nōnulli ministri et alij alij p̄fici/ sores ordinis fr̄m minor p̄tēdetes nos q̄cūq; decretā statuta ordinata p̄ sanctā synodū cō/ fanciensem in fauore vicarioz guardianoz et fr̄m dicti ordinis p̄uinciarū Frācie: burgōdīe: et thurōme fr̄m moxē ipsoz ordinātē domoz

Scđe partis

de scđe Audomaro mox inenfis de sagio fagien/ sis de varénis remissis de dola bifurcatisse; & laulugidiono cenomanensis de clito name/ tensio de ambula turo hensens de scđo Joâne an/ gelinac, xantonensis: de ber corio: holto: son/ tintaco: comites: maleacës: diocesu: ceterarum/ qz domoz ifra pueras exstum que ordines/ pstatum dicunt sub artioz obseruaria tenere p/ suas lras excessas in gñe seu in spé p nræs lras/ ealasse: irritare: et annulasse: reponendo ipm/ dinem quo ad electiõem gialis & puerilium/ ministroz & obseruari regulari vñvedo sub/ obia ipsius ordine eo mō seu in illis terminis in/ gbus ipm ante obtin felicis recordatio/ nis Greg. pape xi. p decessioz nostri episcopat/ Mon obseruari lris & puerilium apostolicz & alijs/ induitibus sub quis verboz forma hacen'qz/ puerilium pueris etiam zedentis in futurac si de/ illis z de eoz tis tenoribz est in euf'e de pæ/ missis meteo facta spalis pfectu afferuarum no/ straz lras: necn̄ reservatione: tritatiolis: cas/ satione: annulatione: depositioz: predictaz/ eodem vicarios: guardianos: frēs dicti ordi/ nis puerilium & domoz predictaz ptra hm̄oi/ statuta z decreta z ordinata psefat synodi di/ versis modis opimere & molestar psumpe/ rint hacenue & plumbunt in pdicto decreto/ rum statutaz z ordinato faci cōcylis deroga/ tionem non modica. Nos igf qui ptra hm̄oi/ dicte synodi statuta decreta z ordinata nibil/ bacenue volumus: put nec volim' attēti/ intendēre memoratos Clericos guardianos/ & frēs ab illatis z forsan inferēde oppres/ sionibus & molestiobz oibus sup pmissis eti/ occassione relevare: motu ppylo declaram' nre/ intentioz z voluntate: omnime minime fuis/ featur etiam existere aliqd cātra hm̄oi statuta/ decreta z ordinata in pfectoz fr̄m de obseruan/ ia faturam aut lras dicte synodi ecclise aut de/ rogatis eis seu illa vñ illog aliqd revocafæcas/ satis: irritare: z annulare in gñe vel in specie: quinimo dicta deputata statuta z ordina in suo/ robore permanere decernentes qualicqz nræs/ & alias si que forsan in sūmum in aliquo rep/ te fuerint seu reperiētur in futurum: necnon/ quascunqz ptra hm̄oi statuta deputata z ordina/ ta: nec lris dicte synodi attestata: nec forsan at/ tentanda per quoscunqz pfectores dicti ordines:

Tractatus. I.

necn̄ qđia aliud: nullius extitisse vel exsite/ re roboris vel momenti. Non obstatibus clau/ sulis sub obfucqz verbis expressis in eisdem/ petentiis vel alia lris certificis contraria qui/ busfzqz. Nulli ergo oino hoiz lecar hæc pagi/ nam nostræ declarationis voluntatis z consu/ tutionis infringere vel ei cuius temerario con/ traire. Si qz aut hoc attentare psumperit: ita/ dignatioz ipotensis dei z beatorum Petri & Pauli aplorum eius se noverit incursum. Datum Florentie nonis illas. Pontificatus/ nostri anno primo.

Chartinus papa. v. anno domini millesimo

quadragesima tricesimo Pontificatus sui an/ no tertio decimo statuta fieri: z itez decretum

confatiene reuocari: z oēs fratres de obserua/

tia sub regulari obediencia ministroz repon/

tutis z committis per ipsa statuta que dicuntur

martiniana de consilio Re. fratrū suorum eti/ clese Romane cardinalium.

Artinus epus seruus seruo/ m

lio Joâni tituli sc̄i Petri ad vincula/ pbro cardinali. Sa. z. apo. bñ. Lū gialis capl/ stratum minoz in ciuitate nræ Blasimone sit de/ primo celebrium. Nos qui coz ordine inter/ ceteros religiosos ordine ad singularem devo/ tionis ardore qz erga br̄m fr̄scum gerim' p̄na caritate plegmū. Cuperentes vt p mun/ sifos officiales z fr̄s in dicto caplo agregatos

iuxta pfecti ordinis instituta talis reformatio

na qz deo accepta nobis grata z ipsi ordini co/

ueniens exficiat: xpianitum pplo: fructuof

de tuas circuptione z sapia nōnnullis ar/

dus nr̄tis z Romane ecclise negotiis cōpo/

bata sumetes in oīo fiduciam: pale etiā de co/

silio venerabilium fr̄m nr̄o eisdem Romane

ecclise cardinalium tibi tenore p̄sentis co/

mittim'z mādamus: quaten'z psonal'z cōf/

renz ad ciuitates pfectram p̄ caplo autē nr̄a

presa ipm pro tuis pudentia dirigas ordines

z disponas ac salubris maiestatis pouideasqz

oia z singula salubriter z sincere statuant z eti/

dinem ad honores dei cūsif ecclise ac nr̄m z

aplice sedis obsequium debitū z deuotuz iplo/

uis ordines bonū regimē trāglitatē z pace,

Nos enim tibi dirigendis: disponendis statuat

z pfectiendi: mandans: quoscunqz pfectores

res

De priuilegiis trium ordi. s. Fran.

res mulcandi: pumiendi: corrigendi: paluādi: exccidāti: aboluēdi: ponēdi: dponēdi: reportē/ disapprobadit: reprobadit: pcedēdi: iudicadit: exerequn: d. Toces quoqz ministris fr̄z cu/ stodum ceterozqz dicti ordinis officialibus absen/ tiū aut alias cōmodo de intereste nō valerūt sup/ plēdiant dicti ordinis reformandū tam in capi/ te qz in mēbie. Contradictores per celurā ecclē/ sia statuā t alia iuris remedia appellatiōe pofto/ sta cōpescendit oiaqz alia z singula facie de que/ in pmissis vel quolqz pmissis neçia seu quolqz/ bet oportuna tibi vidant autē aplica plenaz/ t liberam p plentes zedimus faculatē. Adan/ dantes in virtute scđe Dicitur t sub penis/ excoficationis suspentionis puerilium officioru/ m actuz legitimis dilectis filiis gialis z puerilium ministeris ceterozqz officialibus t/ fratribz in dicto caplo zgregat: statuātione tibi/ in obuē parcent z intendat. Nos n. n. nias sue/ penas quascunqz infirmito seu tuleria in rebel/ les ratas habebim' z faciem' auctor oīo vñqz/ ad satificatiōem pldignam intiuolabz obserua/ ri. Constitutiōibus aplicis ac statutis dicti ordi/ nis iuramento pfirmatiōe apostolica vel qua/ cūz firmitate alia robositas: necn̄ puerilegij/ ac constitutiōibus per sacram gialis plantient/ se p fato fratribz concessioz cōtrarij/ non obstatibus qblscqz. Datuz Rome apud/ sanctos aplos octauo Iud. Juny. Pontificatus/ nosr. Anno tertio decimo instaurata pmissa p/ em de busbis de mandato dñi nostri pape. Dicta/ bulla executioni data fuit in capitulo gialis Al/ sis: celebratibz vbi natum martiniana cōcretiōz/ constancie iterum expessio z sententiōz/ partibz arqz puerilibus reuocatiōe lecta z publi/ ca fuerit per organi Re. p̄is fratribz. Joâni/ des capifranio qui tūc p̄ obediencia reguli/ decerabat z a toto ordine etiā de obserua/ tia nullo cōradicente recepta fuerunt. Et tñc/ citramontanti de obseruancia: qui tunc solum/ erant exponiti iterum repositi fuerunt sub obe/ diencia reguli ministeriis sub qua multis ar/ bis exunc continuauerunt.

Chartinus. v. pfirmat modificatiōe consti/ tuides nostri ordinis martiniana vulgariter vo/ cata: qudē affiunctiones reuocat expessio de/ creti plantientz z alias quascunqz exceptions/ a reguli obediencia z cura ministeriis tē/

32

Artinus epus seruus seruo/ m

epus seruus seruo/ m

del. Ad ppteraz rel

memoriā. Perutigis more pafota/ Roman' pontifex adiudicrens cōmisiūm sibi/ gregem dñicū per laudibila religioz exēpla/ in semita mādatorz altissimi dirigi z ad salutā/ riū optionē operz pucari nōnūtqz sup his/ que medio sie pueris ad cōmendabiles facre/ religionis reformatiōem p̄cessit adiicit: de/ claratiōem modificatiōem dñit: z dponit: put rez z/ tempore qlitare penitata id in dñ oīo ppter salu/ biter expedire. Lū itaqz pñde dñit: filius n̄/ Titulū sci Perri ad vincula p̄sbyter Cardi/ nales cui de venerabilium fr̄m nr̄o iste Ro/ mane eccliese Cardinalis filio per alias nr̄as/ lras sup hoc plene legatiōis offm cōmiserat/ ac oīomādā pcesseram' facultatem vigore com/ missionis pfectione z lfarum hm̄oi gialis capi/ tulo fratrūtū minozqz tunc in ciuitate nostra/ Assisina celebrabat p̄fendendo nōnullas super/ reformatione ordinis dictorum fratrūtū mino/ rūtū salubres z honestas p̄stitutiones in codex/ capitulo edidisse noscarat: put in suis litteris/ eius sigillo munitis vidimus plenius contine/ rit. Nos p̄stitutūtūm z lfarum earundem tēno/ res p̄fribz p̄o sufficiencia expressis haben/ tes illasqz barum serie approbantez z pfirmā/ res super eis vt prosperitibz in postez succes/ sibus gratalent innot. ppxio nō ad altius in/ stantiam: fed vñ mārera puidetia additioz: de/ claratiōem z modificatiōem: auctoritate apo/ stolica ordinamus: dimus: facimus que se/ quunt. Pimo videlicet qz vñ fratribz particu/ lares dicti ordinis: monialium z fooz ordinitis/ sancte Clare sancti Damiani z minoissarū ac/ alia quascunqz monasteria: sū loca regulariū/ mulieris per quascunqz etiam apostolicae lit/ teras sibi commissa sub certis penis astrigunt/ tur ministeris provincialibus: z illocum iuris/ ditionis subhinc posse convenient regnare: nisi/ per illos eis dñnuo fuerint recōmisſa adiicien/ do decernimus: volumus z mandamus fo/ res z moniales easdem etiam in contrarium/ bante queis puerilegij vel in dulitiaeque nec/ non eisdem particularibz fratribz concessas/ litteras huminodi quod hoc castissimam: tri/ tam: z annulatam: ad subfratrez dñi a sublie/ citione z obediencia ipsoz particularius fratribz

2^a ps

D ij

Scde partis

z alioz quoicunquez nisi de nouo illis recomitatis pferatur segoz oino ipsoz ministroy z per eos depunitez visitatoz iurisdictionem z obie submittez p eandez statutacionem par modi astringi z penas liby obligari. Preterea decernimus qd exceptio bis de qb in statutacionibus fr. Re. Huidicti pape. viii. p decessorez nri fitmentio nulli oino hoium ta regulariaq; secularium cuiuscumq; gradus plementine dignitatis excellentez: mobililitatis z additione fuerit p textu sibi desup quanis autre cedez cuiuscumq; licetua sit castannus irritans z annullans monasteria sit loco sooz z montanus hmoi seu aliq; ex eis ingredinieq; etiaz pectori at qmili ministrio oici ordis minoru p tpe expositus p statutis pincialibus ministris q; gubizc visitatoribz luis sup ingressu hmoi alijs ab excepto anteditis inculto Romano pofitice pcedere liceat quoq; mto. Itz vbi cauez de diuino offio nisi ordinare dicit Romane ecclesiastice pado statuumq; de obi cemoniamtionibz z festis trium lectioñ festa nouez lectioñ feriar; virtus festum feret. Ecclia sub duplo offio sine cemoniamtionibz festz estd diebz occurritur celebrari: put a pie memoriæ Reg. papa. vii. p decessorez nri sunt ordinare. Qd sup rubrica de festis occurribetur ita oracula festa ipsa no de pcedentibz; sibi itra easde annas existibz hunc et nonnulli alij Romanii pofitice sit pdecessorez nri declararunt: intelligi debeat. Itz vbi qmili ministrio sibi socii notabiles vnius. v. citerioribz altero vtramento: addito socio scriptorez aли seruitorie cum vno famulo dirigatur decreti sumi: adjectum eidem duos famulos et vni elemosynarium secularie vel alterius religionis: qd elemosynarium a pcuratoribz pincialiaz aut pinciatum ministroz suuentum domoz z locoz dicti ordinis minoru oia illa q; p victu ego famulorum fallario z alijs qmili ministro eiusq; comitiue neclia et opportuna fuerint exigerez exacta pro hmoi necessariis exponere heat. Quicq; de pmissis exactias z expostis eidet gialis ministri hmoi perinde caplo gialis loco z celebraztis elundet ut imbi p totu ordinem bni pinciazez numerz ostendat non redire tenet. Ad dycmus etiaz q singuli duoz socioz pincipalium gialis ministri pdcitorz singulos seruitoriez fra

Tractatus.I.

tres v; aliae psonaz suaq; z equoz sibi assignatop seruitoris istutoris famulos qd pfecti ceteris de familia euidez gialis ministri pudentiaq; hre vealent atq; possimenter tu z alijs eis sibz pefudem gialis ministri put bin loca z tpa ac longas vel breves moras expedire viderit moderationi relectioz cuiq; et gialis ministri vel p ead ad hoc deputatoz coercioni z copulatioz pfas: pcuratoriez z pincipales coz neclia hmoi dico elemosynaria foz: san solutez seu exhibere et cufantes eari solonez hmoi loq; suis debitis differentes sup hoc oino volum? subiacere. Itz vbi p fato gialis ministri iterdict pfas licentiani aliqui ex curiaz magistri nli pinciatu fuerit a ministro suo pinciatu nemini audere pientare nisi de qmilio z assensu capti pinciales modi dicendo declaram? sibi foro itellagid in illis pincipis in qb sole pincipale caplum vel patefato hmoi vim capituli annis singulis celebrari. Alius idem gialis minister de pbioz coddia ad magistery curiam iniare valeat atq; possit. Itz vbi dicto gialis minister pecuniam exactio pphibet: declaram? qd p suis necessitatibz possit elemosynas q gubizc recipie q spote illas sui voluerint erogare: dum ab ergendo et exto quod penitus abstinet. Ideq; p pinciales ministros in suis prouinciis et procuratorez dictri ordinis minoru in Romana curia ac altos ipsius ordinis fratres tam pro tempore z alijs necessariis qd pro elemosynariis receptionibz volumos obseruari. De vestimentis autem per ministros et custodes debita fin regulaq; z constitutions pfeat. Benedicti predecessorez p fuo obseruetur. Item vbi generali z pincipali bus ministris ac custodiis et guardianoz certisq; fratribz pdcitoribz inhibetur ne vllatenus qcet exigit aliquo colore vel cätig; si sicut fecerunt eo ipso suis officijs fint priuati: sibi coq; subdit decepere obredre minime teneant. Et alijs ministroy gialis ministro qcet corribtere psumpti et pfecto facto suo offio sit pua? volum? etiaz et declaram? ptributores hmoi intelligi debere: si in modi exactioz vel extorsioz tam pte dantur qd recipiunt facte fuerint: non aut in modi elemosynaz supadietur que volo mus in suo robore pinanere. Qd si forsan merobatutu non exigitur: hmoi puationem in quo cuq; dicitur z statutioz p eundem cardinalem pfectur

De priuilegiis trium ordi. I. Fran.

prefertur editorum loco tangant diffonere z determinatorem soli spectare ad sumum pontificis quod ad ministrum gialis et ad gialis ministri quo ad ministros pinciales: et ad pincipales ministros qui ad altos frs antedictos. Quas qd eis z singulis additioz: declaratoris: modicatioz: p pfectioz nos p pfectu facias a gubizc frbo: diciti odis minoz z alijs quoq; intererit seu intereste potest pperito z irretrahibili obseruari volum? z madam. Rursus p iuramentu qd dicit: fili? Gubelme? de casali eius de ordinis minoris gialis minister de dispesatione villa super dicto ptonibz p eundem Cardinales editis: vel eapli alijs non petendo z obteto no viete in pato capl. Altitudo celebrato vt accepim? pnti qz plurimi eidt ordini minoru cui? psp pnti statutis directionis onus p Gubelmo mifrito pncipali incubit fructuosa et utilia ingruenti bus casibz p tpe ipse pderit in ipsi ordi pudi ciu differit postenec etunde Gubelme ministris qd est caput arcti? meba ligari mnt? z grun' ore recensenter: sibi iurametus hmoi cui? formam pnti? et volum? p sufficienter expti sibi eade autem motu fati hac serie pentit' relata: mutuodis ad illius obseruatia dece nim? z volum? non teneri. Premissis necno ptonibz apli citio et pnti? non obstatu? gubizc. Alius in ptonibz: dicitus p pfecto Cardinales editio in oibus semp? saluis. Nulli q; oino hoium licetat bac pagina nre approbat. ipsi marotis: ordinationis editio: factio: madat relatioz: pstitutiones z voluntates infringere: vt ei auctoritariori contrarie. Si gae autes hoc attenta re psumpti et in dignitatione iopotentia dei et dicoz Herri et Pauli aploz eius se nouerit in curz. Datuz Rome apud sancto aploz. vi. i. k. Augusti. Pontificatus nostri Anno. xlii.

Acrolancta gialis
lei. synodus i spicio legiuit.
Regata vles ecclesia reputat.
Et pte vres memoriam. Elici
dabit? diuine gis mysteria mer
cede glosas repromiss eterna dei pui sapientiam
esse in dñi pdicare seu docere. Renovatis pte
re istutorum de celebada fca et pceptioni q
ta p romana qz alias ecclias. vi. Idus decembis
antij z laudabili omnitudo celebatur statutum
z ordinamus eandem celebitate pftata: die in o
b? ecclias: monasteria et puentibz xpiane reli
gionis sub nole pceptis suis laudibz cole
dam esse. Luctusq; fideli? ve penitibus et co
fessis ipso die misericordie sollemnis centi: pmissi autem

Scđe partis

vel secundis vesperis totidem sermonis vobis diuinis de ea seculitatem iterentibus ceteris quinaginta dies pccati ppetuo tribus duratura de iniustis fisi penitentia hec sc̄a synodusclarif. Datu Basiliæ in seculo nra publica in maiori ecclesia Basiliæ soleniter celebrata, v. lkal. octobris anno a nativitate domini mcccxxix. Cōcordat decretum h̄c c̄ originali collatione sc̄a p Michaeli galteri notarii scilicet. B. d. lares. Euge. 4. mandat fr̄b obler. vicaria obediens ultramontanorum tñ eos eximit ab obia ratiæ z cura ministrorum nec a capitulo ipsorum ministris. Agenius ep̄s x. Dilecto fr̄. stra. fr̄ o. mi. d. obler. nullipotatoz in pti b. citromontano vicario ge. Sa. ap. bnd. Quæ ex nra deliberata maturata dispense fuit istutus vicarius ginalis in obibz tñbz citramontana quod ad sc̄as de obsumptia nucupatos; z nō sine displicebit audim⁹ y nonnulli dicit fr̄ibz ubdita tñis statutis colabz tñbz filij pdigz ex eis rā p̄familias euagates tñis obiam ex fugientibus ordinatis z madata p̄c̄n. Nos cupiæ tñis offm̄ nos instructos nec aliquis fr̄i fr̄atioriū sibi z singulis fr̄ibz pñtibz q̄z futuris in brute sc̄e. D̄bediæ. z sub pena excommunicatio late sine picipumz z madam⁹; q̄tenuis si appellarez z dicitur remissio; cuncti licitos z ponentes q̄ tuā r̄laz; ordine statu; et offm̄ p̄c̄neta lā ordinastiver in poslex ordinabilis; tibi pareat eq̄nimiriter ac itēdat. Nibilominus tibi harz p̄c̄dēto vobis oēs z singulis euagates hm̄o z a tua obia se paliter renocare reducere z reformare valeas ac punire cum plenitudine auctoritate tibi tradite in tui vicariatus istitutio; p̄dictores z rebelles p̄ censuras ecclasticas z alia iuris remedia cōpescido iuocando et ad p̄dicta tibi discreti videbat op̄timum auxiliū bacchū secularium. Cōstitutis libis apostolis ac eiusdem ordinis statutis ordinacionibus z plenariis dinibus ceterisq; in p̄tum faciencibus nō obstantibus q̄buscū. Datum Rome apud seim Petruā anno incarnationis dñc. Mcccclij. Idibus febriarij. P̄dictatus nostri anno. xiiij. Euge. iiiij. misero ge. sc̄m̄ Joāne de mār. suū cōm̄fariarum istituere sup̄ fr̄es de obserua mandat; nondum tñ p̄ h̄c ipsiū nec suos nec alios de familia ultramontana ob obia regulari obedire;

Tractatus I.

z cura ministrorum sub q̄bus tñc̄ revocato dext̄ cōstantiæ stabat eximendo.

Agenius ep̄s x. Ad perpetuam rei memoriam.

Fris ordinis mi. in vinea vñi saboth al tñssimo iugiter famulantium merita p̄merent; vt eis in his q̄ diuinis cultz z religiosis ac clavis obseruatiæ augm̄ntu resp̄lent; p̄cipios favores z sp̄ialia pñctua q̄tu c̄do eo possum⁹ ip̄c̄dam⁹. Sane palez ex nra dispeñsatione dilectio filiorum Antinous de rufis obler. sacre theologie p̄fessor; ac ipsi ordinis ginalis miser ex certis ac r̄nobalibus causis atum nrm̄ suuq; mouentibus dilectio filiorum Joāne de māberto eiusdem ordinis p̄fessor oīum z singulorū locoz domoz z querunt vñl. ultramontanae partiu dicti ordinis sub sacro obler. uante noīe pñstutioz vicarium ginalis fecit; cōsuetudine pñstutioz ut in fr̄is pñstati ginalis mulieris plenius continet. Quia tenor de vobis ad verbū legit et tali statutis. In xp̄o sibi carissimo fr̄i Joāni de māberto oī. mi. pñstic francis frater Antonius de rufis obler. sacre theologie magistri ac tornis ordinis fr̄is tñbz ginalis miser et ferius salutem z pacem in dño tempore. Quis pñdē. vii. idus Julii sc̄lismis dñs nř. Euge. pap̄a de salute z obseruatiæ sibi in debita obia ac regulari q̄a vñouerit obseruatiæ pñde ranegnembi c̄z mandare posset per benignitate suaferit afflisteribz tibi reuerendissimis pñbz sc̄e Romane ecclie cardinalibz. vñ. tar. eti. cum a nobis mox et firmano; necnon reuerendissimis pñbz dñi Joāne siculo abbate sc̄i Petri de vbe z c̄sp̄ibus reuerendis misericordiæ ac venerabilis buss sacre Theologie magistris et alijs p̄batibz misfribus dicti ordinis; q̄tenuis pñstidat multi tudine fr̄i z diueritate vite pro bono regim⁹ et gubernatione ac manutentia z augm̄nto oīum z singulorū pñstutioz et futuroz in que tñbz dominibus; vel locis deuotis eiusdem ordinis qui de obseruatiæ nucupant pñstutioz pñbzs ultramontanis cōmorantur vicarium meum gñalem in situæ c̄ plenaria facultate et auctoritate in obibus pñsticis ultramontanis ad quæ generalitate officij cui indignus pñstet suz auctoritas se extēdit z ad te noīe proprio exp̄so ou lo metis suo dixerit; hic est q̄ ego vt tenor suæ fidei et c̄m̄tione hm̄o et c̄m̄tione aliâ amicâ pñstutioz pñstidat venientes pñstidat pñbzs noīe abiles ac idoneos etiæ ac sacros ordinis obedire;

De priuilegijs trium ordi. s. Fran.

34

obedire; ac etiam inspecta tue vite sinceritate; moī grauitate; sufficiencia; imitatio; circulpecta prudētia; discretio; pñcipiauerunt caritate ad bonam ordinis reformatiæ in cōmissis fide litate; in exequiæ pñstutioz pñtudine regredi ad meliora fr̄ugem reducere; dñis fr̄ibus aptitudine tua penitus multo pli; pñstutioz q̄bus oīibus te signiter de oratione altissime; nñb; lom̄nus sifus in dño cōlocato etiæ pñlo c̄ plerisq; ministria ac facie pagine p̄fessoribus; et alijs pñb; nři ordinis fr̄ibus q̄ reuerendis hoc tñi seita pñstutioz laudari; et institutione de te fieri pñstutioz pñbuerit; et meum vicarii vel referatu in obibus z singulis pñsticis ac vicariis et earū pñuentibus ac locis partiu ultramontanaz fugiēs de obseruantiæ nucupatos pñtes z futuros vñg; ac pñstutioz caplaz instiutoz et institutiæ denicō pñstes cōmitis tibi plena rie vices meas; et dans tibi liberata auctoritate pñtātis ac oīomādā facta mea sup̄ oīem z singulis dñctos fratres pñstutioz vñl. et pñstutioz partibz cōmōratores et cōmōratores tñ in capitibz q̄ in meibz visitandi publice z pñtate vñcandi; et cōstāndi; et inq̄rē; et examinādā; et p̄cedēt; et iudicādā; et admone; et terminādā; et decidi; et sententiādā; et app̄obādā; et rep̄obādā; et contigendā; et arctandā; et dñp̄m̄dā; et pñstutioz carcerādā; et a carceribus liberandā; et actus legitimos restituere; et fr̄es pñsticis z vicariis hm̄o colloquandi et cōmōranti; et pñstelli; et renocanti fr̄es de c̄l. ultramontanis partibus c̄bū bona litiæ venientes recipiendi apostolatæ oēs ad ordines redire; velientes cū q̄ tibi videbit in iugendis redire; vel accep̄tādā; et fr̄es pñsticis vñmō suis ministerio nō fint rebelles et a cibū litiæ pertinet; ac pñstutioz effugiant delicto; veraciter; cupientes ad melioræ fr̄ugem se transferre et vivere regulariter recipiendi; officiales et plaros quotibz tibi subiectos cū opus fuerit aut casus exigenter pñstutioz; abfoliūdā; et deponēdā; et restituēdā; et alios loco eoz si tibi videbit in situæ cōstāndi; de pñstutioz tñm̄ effugientibz locoz in q̄bz hm̄o officiales aut pñstutioz existit vel saltæ maiori parte eozdem; fr̄es pñsticis domoz; et loca pñstutioz pñstutioz partier et futura tibi subiecta informandi et reformadibz loco vel sine litiæ de citramontane partibus venientes pñstidat; et quos novi eritis abiles ac idoneos etiæ ac sacros ordinis obedire;

ep̄s D. iiii

Scœ partis

ponendi: administrati:z statuendi:q; egoipse
sacre possem si p[ro]ficiat itersem. Que oia p[ro]
tib[us] volo p[ro]ficiere ex p[ro]p[ri]e t[er]r[or]e et declarari.
Easde ilup au[tem] et gr[ati]a p[ro]tates et facultates p[er]
me tibi p[ro]ficiat vel ea[us] p[ro]t[er] alia sibi quos ad
hos iudicaueris idoneo; sup quo tuam onero
p[ro]ficias comittit et p[ro]cedet. Necno p[ro] ipso tu
os comittit et p[ro]cedit et faciem di cū tibi
videbis opportunum. Adhanc p[ro]terea oib[us] et su
gilio sibi in p[ro]ficiat vtramotaniam p[ro]p[ri]e cōmo
ratu[m] cōmōtatu[m] p[ro]ficiat et subditu[m] ad metu[m]
tu obie salutare in virtute sc̄ifop[er]tio[n]em oib[us] ap
pellatior postposita quā nullū mō facere licet:
toto tpe dicti tui vicariar[um] officiū tibi tanq[ue] p[ro]
ne m[od]e in oib[us] et p[ro] ipso firmissime et hum[ili]p[er]t
reant et intedat:z nullo colore vel cā q[ui]ntis pot
sint ipsi frēs ad penā excommunicatio[n]em et carceris ac
p[ro]nuntiatio[n]em officioz et oium actuū legitimo[n] la
re sicut ad subterficiendū correctionem et examina
tionē reformatio[n]em:z tuam sive vicarioz tibi
subditoz obiam ad p[ro]uenientiū z loca tue cure no
cimili aut fugere neq[ue] si aut fugere vel deinceps
aut fugere co[ur]ierit ministris custodes guardiani
seu q[ui]c[un]dam frēs tibi no subditi cuimsc[on]q[ue] p[ro]
ditionis gradus et dignitate exsistet p[ro]uinciationis
officii sive et excusione late f[ac]tis et p[ro]uinciat[ion]is om
niū actuū legitimo[n] penitentiā audire illos re
cipere: aut forte recepto v[er]bo in postez q[uo]d abit re
cipiendo retinere p[ro]tra tuū velle vel vicarioz
tibi vt p[ro]mitit subditoz. Molens p[ro]terea q[ui] ali
q[ui] me ierito etiā q[ui]c[un]dam dignitate et aucte p[ro]uile
giat de cura et regimine ad gubernatione omnium
frim tibi vt p[ro]mitit in vtramotaniam partibus
subditoz durante tpe p[ro]ficiat vicarioz tui in ali
quo se q[ui]olibet ipse direxerit: te aut q[uo]d cū mis
teris ingetare seu quoniam mo moleste p[ro]sumat
sub penite et sententio p[ro]libatoz reseruata tui mi
hi p[ro]te et a loeo vicarioz et subditoz quoties
caus exigerit et optotum videbit p[ro]ficiat oib[us]
taxat visitandi: corrigendū p[ro]mendit:z ala facie
di que circa h[ab]em[us] videbunt oportuna. Saluo
q[ui] tra te no nisi de p[ro]ficiat vicarioz ad aliquas
pena saltē grauem p[ro]cedere intendo:z alio aut
no nisi de p[ro]ficiat frim loco[us] eos p[ro]fesse p[ro]
gerit vel malo[us] p[ro]s[ec]t[us] eoz. Non intendo
per p[ro]cessionem h[ab]em[us] q[ui] tu aut frēs p[ro]ficiat de ob
seruantia nūcupatoz loca p[ro]uentualiz posso[us] seu
possunt recipere. Tu vo tam diligenter tā p[ro]uide

Tractatus. I.

t sollicite ac vigilanter studeas p[ro]ficiat vicaria
tus offi[n]i exercere: vt p[er] eternae vite p[ro]ima va
leas apud sedē apticam et totū ordine meri
to cōmēdari. Tale in d[omi]n[u]s Iesu z ore p[er] me. Da
tū seni. viij. mēsi July a[nn]o d[omi]ni. A.D. ccccxiij.
¶ Nos ig[ne]r salubre neciā et plurimus fructu
am ipsi ordine et obseruantie regulari disponen
ti p[ro]ficiat ministerio de dico[rum] Boane de mau
berto facta atredentes: ac ipsam ap[er]tis fauori
bus et p[ro]ficiat stabilitate cupiētes: vicariar[um] h[ab]em[us]
stitutione et deputatione. Iohāni de mambero
p[ro]ficiat s[ecundu]m p[ro]mittit motu p[ro]p[ri]o ad ip[er]t[er]o
nos vel altero: p[ro] eo nobis sup h[ab] oblate peritio[n]is
initiatu[m]:z de nra mera libe[r]tate et ex certa
scia supponit oēs et singulos libelos defecit: q[ui] fo[li]a
interuenient in esfide: autē aplica p[ro]firmanu[m]
et approbano: ac p[ro]t[er]is scripti patr[ic]io[n]e cōmu
nū. Nulli q[ui] oīo[us] boium luceat h[ab] pagina
ne p[ro]firmatio[n]e: approbatio[n]e: et cōf[er]to[n]e in
fringere: vel ei auctu temerario p[ro]ire. Et. Duran
seni anno incarnationis d[omi]ni. A.D. ccccxiij.
kal. Augusti. Pontificis nostri anno. viij.
¶ Eugenius. viij. p[ro]cedit vi. ge[n]e. in fine sui offi
ciij ad alterius electione frēs luos ad capl'm cō
gregaturū p[er] t[er]r[or]e p[er] hec videt eos ad obedienciu[m]
ia regulari et cura ministrorum eximerē.

Eugenius

ep[iscop]o. Dilecto[us] h[ab] Boane de m[an]u
berto ordine minoz p[ro]fessor et frēs emul
de ordine de obseruantia nūcupatoz vtram
vicarioz g[ra]tia. Regimini v[er]bi eccl[esi]e disponente
duo p[ro]stetores curia purgemu[n]t aliusd[omi]ni ut
tua credite nobis dispensatio[n]e offi[n]i subditoz
culibus p[ro]ficiat sub regulari obseruantia p[ro]uenienti
tuge c[on]tra ex alto nobis cōd[ic]it sollicitudis su
mō i[st]i partimur: et his q[ui] p[er] diuinu cultu nō
religio[n]e i[st]e cōmentio p[ro]inde copertim[us]: libe
ter ad i[st]iūm ap[er]tis munimintis firmitate. Sa
ni cu nos dudu[is]. vj. kal. Augusti. Pontificat
nō terdecim annū. institutione et deputatione q[ui]
bus d[omi]ni fili. Antoni p[ro] de ruficonib[us] facie p[ro]p[ri]o
logie p[ro]fessor et g[ra]tia minister totius ordis mi
nor[um]: te delectu fili[us] Joānem de capistrano
eiustud ordine et p[ro]ficio domoz et locoz et con
uentiu[m] frim dicti ordis minor[um] de obseruantia
nūcupatoz citra et vtra mōtes p[ro]sistentiū vica
rios g[ra]tia[us] fecit: p[ro]ficiat et deputauit p[ro] q[ui]dam
alias n[on]as h[ab]as p[ro]ficiatur et approbauerit

mus

De priuilegijs trium ordi.s. Fran.

mus: put in ipso plenius p[ro]tinet:z deinde expe
riencia refe didicerim: no fine cordis leticia de
potitatu[m] et p[ro]stitutione h[ab]em[us] ipsius ordine fra
tris de obseruantia nūcupatoz in suo statu pluri
mū p[ro]ficienciu[m] silentio quodā reclamatio[n]ū q[ui]
aures nras sepissime ppulabant et mētis getu
dine quo deute p[ro]t[er]ationi et facaz h[ab]as stu
dijo disponunt: fugata euagatōis mā cū multi
tudine ad eandē obseruantia p[ro]uolant nou
cioz. Ut q[ui] libertus et libertus in bono p[ro]seue
ret et p[ro]ficiat maior[um] hec portent[us]: ad arca
d[omi]ni manipuli pleni[us] m[an]ifestent[us] p[ro]t[er]i motu
pprio nō ad alium: sup h[ab] nobis oblate peritio[n]is
initiatu[m]:z nra mera libe[r]tate et ex certa
scia supponit oēs et singulos libelos defecit: q[ui] fo[li]a
interuenient in esfide: autē aplica p[ro]firmanu[m]
et approbano: ac p[ro]t[er]is scripti patr[ic]io[n]e cōmu
nū. Nulli q[ui] oīo[us] boium luceat h[ab] pagina
ne p[ro]firmatio[n]e: approbatio[n]e: et cōf[er]to[n]e in
fringere: vel ei auctu temerario p[ro]ire. Et. Duran
seni anno incarnationis d[omi]ni. A.D. ccccxiij.
kal. Augusti. Pontificis nostri anno. viij.
¶ Eugenius. viij. p[ro]cedit vi. ge[n]e. in fine sui offi
ciij ad alterius electione frēs luos ad capl'm cō
gregaturū p[er] t[er]r[or]e p[er] hec videt eos ad obedienciu[m]
ia regulari et cura ministrorum eximerē.

Eugenius

ep[iscop]o. Ad p[ro]pt[er]a
rei memoriam. Il
li potissimum aplica subiectu[m] p[ro]meret
g[ra]m q[ui] sub sacre religiōis viculo positi relares
p[ro]fessionis semita ad multoz et edificatio[n]es
et p[ro]fecti hitu vita morib[us] a[us] p[ro]lequunt[ur]. Sa
rē tā pauca tpe frib[us] ordine minor[um] de relati
eūd[omi]ni ordine obseruantia cōtēr nūcupatoz i[st]i
b[us] vtramotanias p[ro]stitutione et dilectu filiū fratrez
Antonii de ruficonib[us] lacre theologie p[ro]fessore
ac ip[s]i ordine minor[um] g[ra]tia miseri et nra f[ac]tio
ne de mō q[ui] elidē p[er] t[er]r[or]e videbat idoneo p[ro]uisu
fuerit quo: vj. ab sui ordis frib[us] q[ui] eis i[st]a lauda
bili vita. S[ecundu]m p[ro]ficieta fieri poterat et alias pl[er]is
q[ui] fuerat feicit: ac sub g[ra]tia et p[ro]uincialib[us] v[er]i
carij positi in bonis p[er] eos inchoatis p[ro]maneat
getius: q[ui] et ip[s]i g[ra]tia miseri p[ro]uincione et nra
certa scia p[ro]firmadā duxim. Tibulomini p[ro]ut
nobis nra sup[er]st[itu]t eadē dicti miseri g[ra]tia
p[ro]uincio p[er] postmodu[m] executione et v[er]o in
multis obscuris et insufficiens a frib[us] est invenia
tus. Napp[er] tale defectu et insufficienciā q[ui] ijdē
frēs in sue vite puritate ipse diri possent hac p[er]
senti in p[ro]pt[er]a valitura serie p[ro]prio motu et ex
certa scia sup[er]leđi decreuit: et esfide frib[us] mō
magis agniti anno[ta]to ster: salubriter p[ro]u
incidū. Colum[us] itaq[ue] in p[ro]mis et aucte aplica or
dinam q[ui] in singulis dictas vtramotanarum
partiū p[ro]uincie. Possint et debent ip[s]i frēs de
r[ati]o vita seu obseruantia nūcupatoz. Unū ex se
frēm ydoneus p[er] discretos a suis querit[ur] i[st]a
modi et ip[s]i ordine electos p[er] sui vicario p[ro]uincia
li eligere: miseri illi p[ro]uincia in scriptis p[ro]tādū.
Q[ui] idem miseri p[ro]uincia misra infra triudū pos
t h[ab]em[us] p[ro]nuntiacione vicario p[ro]ficiere debet ad ip
so frē regedū infoldū loco et vice eius et eius
p[ro]uidēdū in oib[us] q[ui]b[us]tūz et ip[s]e modis q[ui]b[us]
ip[s]e p[ro]uincia miseri eis posset: p[ro]uidere etia q[ui]
de ip[s]o frib[us] regē regime i[st]o nullo se i[st]romittere pos
sunt dicti miseri p[ro]uinciales vel cuiusde[re]z ad ip
so vicario cura et correctio eoz oino p[ro]neat:
excepto q[ui] ad sue sup[er]ioritatis cognitione mini
ster p[ro]uincialis poslit eos voluerit p[ro]uincia ipsos visitare
in ppria p[ro]ficiencia. Et tūc etiā corrige de p[ro]ficiencia

2^{ps} D v

S^cde partis

maioris & discretor puentis in quo sit visita
rio. Quo^r vicarius *z* ipse misericordia r^esuere
rit mō p^{ro}dicto ex parte p^{ro}fici^{re} ipso^r patiat ad vi
carium ministris gnatia anno^tati iterum duolau^t
z pte^rne absolute. Qui qd^e vicaris dicit^r p^{ar}ci
az possit z debeat vna cū discretis a fingu
lis p^{ro}incis electis insimul iterre in gnali cō
gregari vel alia sp*ec*ia^r iunctio ad h̄ p^{er} eos fa
cta vnū aliū frēm idoneū eliger^r p^{ro} suo vicario
gnali q^e p^{er} eos iscriptis gnali n*on* n*on* q erit p^{ro}
tpe yl^r vicario o*rd*is si gnali offi^r vacare pri
tarū gnali ipse sūn^r vicarii sup^r ipso^r cū sua p^{ar}
naria p^{ro}te^r z oimoda facultate istra tridui post
tua pitatione^r debeat astutio^r est iunctio ipso^r tri
duo tractat^r z heatur verbo ipso^r gnali m*in*
istris vicariae aplica p^{ro} pte^r astutio^r. Qui
vicarius gnali in sua p^{ro}gregatio^r quā sine ali
cuois inia quotidien volueret celebare p^{ar} vel
alias ipso^r vicarios p^{ar}cipaces corrige posse
z punire z eifdes z alia fribua fribu subditis in
obis g^obiu^r z alijs modis pildere in glos
ipso^r mister gnali ipso^r pidera possit. Qui
vicarius gnali in gnali z vicarii p^unicales
in suis p^unicalibus aggregationib^r vbi etiaz
q^e voluntur in suis p^unicies sine alicius inia
celebadis a fribu p^{ro}p^{ri}etatis ipso^r aggregationi
si videat p^{ro}p^{ri}etis possit a sui officiis amoueri.
Extra eti p^{ro}p^{ri}etis p^{ro}gregatio^r p^unicies po^{ne}r^t
ipso^r p^uniciales vicarii a vicario gnali in sua cō
gregatione vel eti a suis amoueri officiis iuxta
modu^r quo misri p^uniciales a gnali mister do
poni possint sūn^r ipso^r o*rd*is instituta. Nodis
aut mister gnali q^e et q^e et p^{er} ipso^r frēs
z puentis in sua p^{ro}p^{ri}ia quionte volue
r^t visitare z punire sicut moris est in ordine z
alias facere gitez. Clerici non intendimus q^e
p^{ro}fat^r q^e ilo^r o^r p^uniciales vicarii p^{ro}m^{is}e^r
positionem seu mutationem illo^r quo^r vice sun
genit^r possint a suis depoⁿit officiis. vel in eius ali
quatenus ipse^r. Iunis possint z debeat ipso^r
vicariis gnaliere eti p^uniciales pdcti loca z
puentis fribu subditos ad statū regulari obser
vante reducere; rollendo q^eanc^r supfluitates
sue sint in re^r mobilibus sue immobilibus eligi
do si opus fuerit aliquos fideli^r q^e ipsas super
fluitates autē aplica vēdat comitēt; aut alias
in p^{ro}p^{ri}ebus puerere teneant. Leterz volu
mus z concedimus: q^e omnes z singuli que

Tractatus.I.

tus seu loca ultramontana^r partium quotient
maiori vel fanozi parti stratum in eifdes existē
tum placuerit ad regularē obseruatiā z p^{re}
dictorum vicariorum imediatā obedientias
se reducere z submittere libere possint; z etiam
singuli totius ordinis cuiuslibet loci vel quen
tus p^{ro}ditione curu^r q^e non obstante sine l*ia*
etiam p^{ro}cessus excepta dictar^r fribua de obser
vantiā in partu^r citramontane: quibus sine l*ia*
etia obtenta ad dicto^r vicarior^r obiam trāfica
z etiam ipsi^r vicarior^r eos alter recipi ne licet
mō. ¶ C^{on}olumbus eti p^{er} dicti strē obser
vantiā non teneant ad puentis z loca fribu^r
cū uenialium pro hospitado vel altis si n*on* n*on*
declinare nisi r*ati* ad frates sibi in obseruantia
fites circa vel vltra montes dilitores. Distric^r
quo^r precipiendo mandamus oibus in singulis
fribus de obseruatiā in prefacto ultramontana
partibus p^{ro}p^{ri}etis futuri: quēcū^r predicti ge
nerali z p^unicalib^r vicarii firmiter obediunt
z pareant cum effectu in oibus in q^e frēs ip
pus ordinis fuis gnali z p^unicalib^r ministris
obedire tenent. Quos^r gnaliem z p^uniciales
vicarios tantam z eandē autē cīmode z fu
cultatem quamtu^r ad oia z singula in generali
z sp*ec*ia ac in vtris^r fo^ro qui oia hⁱ p^{ro}sum p^{er}
palet^r pro sufficenti^r expelli^r z declarat^r
quo ad suos subditos per oia hie de clarau^r z
volumus quas autē z facultatem ipso^r gene
ralis z p^uniciales ministrū cīsum ad suos frate
s hie dino^r euntur. Quā^r q^e dñz suam auto
ratem z facultatem pdcti generalis z p^unicia
les vicarii in rōto yl^r in parte alijs fratrib^r ido
neis cōmitemate valent: eti eis q^e gibus cōmiserit
facultates acedere: vt eandē eis p^{er} cēfam auto
ritatem alijs possint fratribus si videb^r ipso^r
et iuxta^r. ¶ Noteretur q^e in mortu^r vicarii p^{ro}dici^r
ipso^r vicariatus officiuz vacare stingeret^r
vicarius p^unicialis in cuius p^unicia mo^ritur pos
sit altos vicarios z discretos p^{er} alterius electio
ne facienda vbi z q^e volunt^r: maxime si tēp^r
celebande aggregatione facienda multus ob
statet inimicu^r cōggregare: in qua aggregatione
se vel a definito vicario assignata v^{el} ad alter
ius electionem ac ipso^r aggregatione p^{re}udi
cionem z finem: nisi alter per ipsam aggregatione
nūc p^{ro}sum fuerit. Idem vicarius p^unicialis
habebit p^{ro}fidele. Leterz volumus z declaram^r
¶ omnes

De privilegiis trium ordi. s. Fran.

36

q^e omnes singuli conuentus z loca qui ab anti
quo cōmunitate vocati fuerit vel iam exsunt
de regulari vel de deuota vita seu obseruantia
sub ista p^{ro}uincia z p^{ar}ticulare cōsideretur debet
z per oia contineri. Si vero decetere ac in po
stez aliquos p^uuentus vel loca per ministros v*el*
alias reformari cōtingat: possint sibi imediatā
ministrorum obediencia si maluerint remanere.
Predicti quo^r generali z p^unicalibus vicia
riis de sp*ec*ia concessimmo ut ad monasteria
sotio^r quarācū^r ordinum scē Clare ac ipsa
sotio^r vel alias frē possint: z ad idem frēs suos
q^e opportunū furentur licentia. Inhibemus
etia^r fratribus de obseruatiā pdctis: ne fratribus
quęntulam elemosynas impeditre p^{er}fratres
at ipsi^r p^uuentulam no^r hoc perfracto^r p^{er}petuitate
z statute ipsius ordinis quęntulam etia^r au^rto^r
tate aut firmitate roboratis z alijs in p^{er}iarum
facienti^r gibus. Nulli ergo oīn hominibus
liceat p^{er} pagina^r nōcum inādūtuplo p^{ro}le^r
ni: p^uniōnis: voluntatis: intentionis: imobi
tions: ordinationis: z cōcessione infringe^r
vel eti au^rtemaria contrarie. Si quis autē
hoc attentare p^{ro}sumperit indignationē omni
potensis dei et beatorum Petri et.

¶ Eugenius quartus concedit omnia mona
stria z fratre^r de obseruantiā sub Clea. gene
ralitate eti z loco ministrorum p^unicialiū
vicarios habere vbiq^r cōtra regule fo^rmā z cō
tra decretū considente. Et ibi solum ince
pit diuīno z exemptione ultramontano de ob
seruatiā fute familiā qui huiusq^r vicarios suos
sub regulari obediencia q^e huiusmⁱ fribu^r z sa
via semper obedientia eorum habuerant.

¶ Agenius tēp^r seruus seruō^r
memoriam. Ucātib^r sub religio^r
seruātio studio p^{er} vite apostolici fauozis p^{ro}
ficiūt libenter impenitus^r in his que soli
dationem status necno p^{re}petuam p^{ac} z trans
q^e qualitatē earu^r resipicunt nī ministeri^r par
tes fauibilitate exhibem^r. Illico est q^e nos cu
ti ordinis z singuli p^uniciales vicarii p^{ro}p^{ri}et
in singulis fribu^r cōmisari^r p^uniciez domos: con
uentus: heremita^r z loca condit^r fratre^r que
singulis p^unicialiū in p^uniciaz eis cōmis
saf domes: puentus: heremita^r z loca ipso^r
rumq^r fratre^r z personas ex p^uuilegiis etiam
apostolice aut de iure vel p^{ro}scriptiōne seu alias
quo^r modo competere dino^r in illa p^{er}sona
eadiē dñm p^{ar}te et superioritatem ac
iurisdictionē habeant. ¶ Mandantes districtus

Scđe partis

oibus et singulis guardiani; Uicariis et scribus domozgumentis; ac locoz ordinis et obseruantie vibilitatez Sacerdotioz sub exercitacioz misera pena q̄ ipsi facto facientes incurvantia qua p̄ter eū in moris articulo p̄stituti nō nisi p̄ Romanu pontificē vel aliquem ex sacerdotib⁹ seu puinalib⁹ vicariis p̄stat ḡbne et quoz cultib⁹ bet sup̄ plenaria p̄ p̄tēs p̄cedimus factulatē absolvit possint; tenuis q̄na decim⁹ diez spaciūm post q̄ p̄stum noticiā habuerint; citramontani; citramontani; ultramontani vero ultramontano ḡfali⁹; ac ip̄t et eoz q̄libet suo p̄uincialis vicariis effigie acpter z humile pareat z infēdāt. Nō obstatib⁹ p̄stitutionib⁹ et ordinationib⁹ apl̄cīs; necnō dicit ordīs iuramento; p̄firmatioz apostolica vel quāuis firmitate alia roboratis statutis z p̄suetudinibus; p̄ualegōs quoq; ac indulgentiis z līis apl̄cīs ḡfali⁹; vel sp̄alib⁹ quoq; tenor exīstib⁹; que p̄ntibus nō exp̄sa vt tota nō ierta effect⁹; eaz ip̄e p̄ diri vleat q̄nq; v̄l differt. Et de q̄b⁹ quoq; totis tenorib⁹; q̄b⁹ v̄b⁹ h̄ndā fīa in nr̄is līis mēto sp̄alib⁹; q̄b⁹ v̄b⁹ līis alia in suo robo re pm̄fūrīs quo ad p̄missū derogare itēdūq; z p̄ p̄tēs derrogamus ceteros zygos q̄b⁹cūtēs. Tēz q̄ difficile eset h̄mōt mīas līas ad singula loca deferre eadē apl̄ca auētē decernim⁹; q̄ ipsa transflumpio manu publica z figlio. V̄e vicarie aut alieū sp̄alib⁹ vel superius et ecclēsiae curie munito rānq; p̄fāris nr̄is līis si oī; gāmāles exhiberēt plena fides adhibeatur; p̄inde stet ac si līe originales pdicte forēt exp̄bitē v̄l ostēt. Nulli ergo oīo p̄iūz līat p̄ paginā nō voluntatis; p̄titutōis; intētōis; mādat; p̄cessōis; z derogationis infringere. z. d. Datū Rome apud fēt̄ Petrum. Anno incātōis dominice. A.D. ccccxlvi. kal. Januarii. Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

Eugenius ep̄s seruus dei. Dilecto filio fratri Jacobo de p̄madinis de Bononia ordinis mi. p̄fessoz de obseruantia regulari. Salutē et apl̄ca bñdi. D. dñis tui p̄fertim fa-

Tractatus. I.

militia in regulari obseruantia dño samulatiū; ob quoq; religione sc̄tōnia z multiplici virtutē dona maximū in p̄plo xp̄iano aīaz fructu p̄drie cernunt cura gerentes sollerter illa libēter p̄cedimus; p̄ que carūdē familiar̄ etiā virūtū sexus angimētō p̄teruoniq; melius ac facilius oīili intelligimus. Sane cū post cō cordia iter filos frēs qui dñr p̄tētales z v̄oī; z alios q̄bus de regulari obseruantia ell appellatio viuiss eiusdēq; minor ordīs secuū factus nos intēdentes q̄ post dilectū filii frēm Jōan̄em de capistrano tui ordīs de obseruantia in partib⁹ citramontani vicarii alter illius succēsor crearet eidem p̄ līas apl̄cas cōsiderimus; q̄ vbi t̄ q̄bi platerat aīi sui officij fine vita; rōis z discretos p̄uincias sui subiectas; p̄alte rōis vicarii electiē capitulariter p̄gregare; et sc̄a h̄mōi p̄gregatione in alma Urbe apud are celi locū in ea cuī fūrīs canonice in citramontani vicarii elect⁹ nos electionē ip̄mā p̄fimeretur m̄; postmodūq; dilect⁹ fili⁹ Antonius de ruso nō lacrē pagine p̄fess⁹ ordīs p̄fati ḡfali⁹ mūnister te duxerit p̄t̄ mādā; put̄ p̄t̄ oīa cōstant for līas apl̄cas z pdicti ḡfali⁹ quābie h̄i volumis p̄ sufficiētē exp̄sū ad nāmā noticiā p̄ueniret esse in tui vicariat⁹ partib⁹ cīl̄ mōtāns nōnūla monasteria sc̄e Clare; q̄uā familiē in obseruantia regulari vivētes partib⁹ p̄partim sed i partim tertij ordīs; partim alter appellarēt sub tua vicariatu; z a tū rās successorib⁹ regi; z gubernarii icētūlūm dñr d̄ fidēs affectare; nos q̄ certa tenem⁹ eadē mūlēz monachaz sive foroī; familiās optimā sualib⁹rumbra sive vobis gubernationē; h̄ie z p̄t̄ nūe habituras felicia icēmetā; carūdē mulez monachaz sive foroī; appellarēt monasteria z loca z familiās vbiq; ita tui vicariat⁹ termi nōs in rāli obseruantia vivētes tā p̄tēs q̄s futuras tuo z tuor in vicariatu cīl̄mōtāni offō successorū cure gubernatiōi atq; regumini auētē apl̄ca p̄tītū tenor subiectuoz subiectas z suffiōtās ee vobis arq; decernim⁹. Intēdētes eadē auētē atq; volētes; q̄ tu z successores tui p̄ volōs z alios quos dūrētēt subiectuoz p̄tātē facultatē h̄eāt eadē mōtāles atq; foroī; sive p̄t̄; sive līe; sive tertij; aut alter⁹ ordīs sc̄e Clare; z vbi Frā; signat collegialr̄ z t̄ cōlī vīe tēz eaz mōtāleria atq; loca tā i capite q̄m īm̄bi

De priuilegijs triū ordī. s. Fran.

data visitātē; corrigēdī; amouētē; deponētē; trāferendī; t̄ oīa alia z singula faciētē q̄ ḡfali⁹ mūnister ordīs vīt̄ in cīl̄ mōtāleria z locis d̄ ure vel de p̄suetudine p̄fati face p̄fuerit. Provinciales aut̄ Uicarii vobis subditē eadē p̄tātē z facultatē h̄eāt q̄ p̄cēmūt p̄ncipala vota obie sc̄z paup̄trat̄; casifat̄; z clauſure; z sup̄ electō abbatissē z depositō p̄fīt̄ mortale incurrit̄. C̄tē cū q̄b⁹ p̄ficiat̄ mōtāleria z loca in mēdīcate viuāt̄; placet z dīfēmāng; q̄ in serculo sive cibis sagina z lardo vīt̄ possint. C̄dītūrōt̄ nōt̄ apl̄ca z p̄hilegūs mōtālerib⁹ z gratias ac indūtis oīb⁹ z singula sūp̄dictio mōtāleria z locis ac eoz capellans p̄ fedes apl̄ca z alter q̄dōtēq; p̄fīt̄ sive alijsq; in cīl̄ mōtālerib⁹ nō obḡt̄ q̄b⁹. Nulli ergo omnīs hōlūm li ceat h̄a pa. n̄e sublectōis; decretū; intētōis; placitū; extimatiōis; p̄cessōis; declaratiōis; vōlūtātē; z dispelatiōis inscr̄. z. d. Datū Rome apud fēt̄ Petrum. Anno incarnationis dīcē 146. monia Febrarij. P̄t̄lī. Anno xv. C̄ Nico. papa. v. multū folēntē z auētētē probatis miraculaz z sc̄e vīce; canonizat̄ z acribēt catbalogō sc̄e z sc̄i Bernardinū de Seniis ordīmīnōz. Auctētē h̄i precis.

N **Icolaus** ep̄s seruus dei. Ad p̄pūa rei mētāz. Ad dñi in eternū nos cātare debe re propheta admōut̄; vīcēo. M̄ias dñi i eternūm cantabō.

Dagna z ienarrabilia sunt; plecto opa mē dei q̄b⁹ in genitū in salutē humāni ḡfili⁹ se euīdē mīserationē finis effundit̄; q̄ s̄q; ab initio crea tī hoīo recēfēt̄ volerit nō illi hōlūm lingue; q̄ s̄i illi sunt nō sufficiēt̄ angeloz; q̄s ienarabile est q̄d cū hoīoēz creaſſer ad imaginē z filiū tūdīne tuam qdōtē p̄cepto est poset felicitatis eternē in vīa celeste ciuitatē acribēdus cōſōr̄tīo angeloz; si datū sibi diuinū nō p̄cep̄it nūperū nō p̄fāſa est diuina clementia ip̄m peni tū interire; sed pro tēpōz dūrētate nō destitūt cōgruentēs exhibere medicinas q̄b⁹ a lege dñi obseruantia in fūtūs semītā trahēt̄; nō an gelos destinādo q̄ diuinā p̄atesacerēt̄ volunta ūtē; suaderēt̄ q̄ iuxta q̄ sc̄a sunt z adimplētū diuinū bñplacitū adiūvarēt̄ nō mītēdō p̄v̄ archas ḡrē s̄e sp̄i repletos q̄ exemplo sui cēt̄os iſt̄ruerēt̄ ad salutēm diuinūs p̄p̄heras q̄

Scđe partis

creulmus faciem dñi hoc est tanti viri canonizatio in ecclëa pncipis aploz hac die. Ministrat costes p nos debere celebrari. Nos itq; q bue hodie quenam? vt in scđe pncipate multitudis scitati fatti viri testimoniu phibeam? assumim? illud dñi qd suis imitatoib? dicit. Ubi ego fus illic et minister meus erit. Ministravit vir iste scđm? xpo z fecit? est p. Ministravit xpo cū sa laqueis scđi exuens z deponens veterem boitem cū acib? sui z induens noui qm? fin deum? creat? est in scđe veritatis iugula leue scđ religiose amplex? est. Ministravit xpo cū in scđ religione pnciens dicit maiora virtutis diuinis augminta capiebat pcpue hu miliatio xpi imitato: effect? paup? hui? z diues gr? Ministravit xpo cū mulier exceplo vite ad salutem psciat eternam. Ministravit xpo cū membris xpi cū fideli? xpi pauli doctrina celestis desinenter exhibuit plura deo lucrascias sias qd diaboloi z fecili laqueis exuebat. Ministravit xpo cū ciuitates pncientias seminas vob? dei ploz catervas antiq; odiis diligentes o codiū r?cōre deposito in caritate mutua reuocabat. Ministravit xpo cū in plurimis locis deum in lacunam vergente? z diuini antiq; oti bni diuinis pdcationis dimouit exortans viros qd mulieres feruare pudicitia reliquias laudabiles mores sine qd? nemo vere pot est xpianno. Ministravit xpo cūz nois sui p c?m. Itali? celebitate viget in eadē quā p assum pferat humilitate pmatis. Ministravit xpo cū verbū dei inde se? pdcicare nō desistit. Ministravit xpo cū lo vocante ad eternam regem nec mori timuit nec vivere recusavit. Ergo q non pot veritas ipsa metiri q locu? est dicens. Qui mihi misstrat me sequat: z vbi ego fus illic et minister meus erit. Scđi scđi viri ministrat xpo z ipm fusse fecitus vloz ad p?sumationem vite milite dubitate pmititumur qn poti? certissimum tenere qd vbi et xpo dei fili? sit et z ministrat suis scđi Bernardin?. Ergo q cū xpo sunt oei scđi el? de oipotito dei mia q non dserit ecclëia sua z btoz Petri z Pauli aplorum et aucte? pfa a venerabilis fr?m nrof scđ Romane ecclëe Cardinalium in id accedete p?fensi? decernim? declaram? z ordinam? scđ Bernardin? inter scđs dei ab vniuersa ecclëia debere oputari z scđi hui? z ta? scđi hono/

Tractatus.I.

rari z colligim? canonizam? z pro canonizo hui volum? Ministrantes scđus ipsi? in nrof scđo? gressoz non pontifici debere colloquere et offi? gressoz non pontifici decantari. Infus oib? vere penitent? z confessi q in die scđi sui ecclëia in qua scđi corp? suu regescit deuoit vi statu: int? z ad ornata f?ne fabrica dicere ecclëia manus porreterunt adiutri? re? vij. annos z totu? ed? qdagenas de inunctis eti penitentia misericorditer in dño relaxam? presentib? ppcus tib? duratur. Nulli ergo oino potum licet hui paginu? nrof degre declarari o?c?m: ordinationis canonizationis voluntatis z mandati infringere: vel ei aufo temerario contrarie. Si g? autes hoc attendante psumperit indigna? nrof oipotito dei. z btoz Petri z Pauli aploz eti se noverit in curfuz. Datuz Rome in Bifilica pncipis aploz anno incarnationis dicit 1459. Kal. Juny. Domini anno. iii. Sit signum in margine inferiora Fabrius.

Nicolaus pa. v. dicit excepidoz z p?sumptioz fr?i de familia p?r?z c?cc?as ad Eugenio. in ag? das fusse z modi psumptioz f?use psumptioz ut p?llegit. Et nō debere vel nō posse in moluntarios sua vota pure sub obia regulari z misterioz z custodi seruare volentes ligare v? obligare ea nec bis?ci pferat iniusti. C?ceditq; q sc?ntes sub obia alterius pte. v? vicarioz z mis?n? exentes lita perita z nō obti possint alteram partes qd maluerint. v? obie regulari z misterioz vel obie vicarioz de familia fus eligere z tenere eti. Qd? loca z fr?m reformati obseruantur regulari? si m? obsequio locum coletanar scđe. Lare deputatoz non comprehenduntur sub exemptione eugeniana zc?

Icolaus

eps seruus seruorum n. dei. Ad p?teruz re memoriam. Regimini vlo ecclëie p? spone? dno p?fidentes iter cetera q? c?m?llo? nrof bi aplice seruitus incubum offi? b? p?sumptioz arbitramur ve op? z opam q?stum nobis et? q? c?cedit exhiberi curem? : q? hui? q? abdicto seculo sacre religioni z pie vita studio se dede r?it: z quar?libet p?trbonia molesti; meo scandalo? z periculo? p?seruati vortue pacis z ge tis amenitate iugiter in dño gratulam. Sane p? parte dilectorz filioz nobis viri Bernardi de arm?liaco marche p?draci z Lastr?co mitatum

De priuilegijs trium ordi.s. Fran.

39

mitatum comitis ac vniuersor? fratum ordi n? minori in domib? heremitoria: z locis in Burgidie agatne z diuersis alijs p?b? gressoz? obseruaria z alijs ipsi? ordi n? instituti regularibus iuxta reformationem ex opatione quondam coleto boeler sozoris ordi scđe Clare p illuo monasterio p candide colera fundatoz illar?g? sozor? p?seruati facta po tpe degeneri? nrof exhibita petitio ztinebat. Qz ls fratrez cum domib? heremitoria z locis p?llicia g?ial? z p?ncialib? muniz? alij? supiorib? totus eiusdem mino? ordiute z tpe existeb? z nōnulli alijs a tpe fundati? domoz here mitaz z loco? eq?d? semp z p?m? subef?e? z obedi? p?lueri? tpe nulli alijs eiusdem mino? r?i? ordi p?flosses de obseruaria n?cupati ase reies sibi olim qm? lras a felicis recordati? n? Eugenio papa. iii. p?decet? nrof z ab alijs z alias p?cessis fusse z illas ipsi? p?sumptioz? q? assidenti seu cura supi?dactor? sozoy iuxta p?te colere ordinati? depurati sue r?i? hactenus z alijs q deinceps p?l depuratu? tpe sub lris z excepione p?dicit? nullatenus? c?prehendant nec c?p?rehend? debeat? meq; ali? cui ex vicarioz seu c?m?lari? p?fatis taz p?litib? q? futur? subiecti vel subiecta existant nec eis obedi? debeat? quonim? sub? g?ial? mifro? z supiorib? a?dicti? ditarat subese? z obedi? re teneant. Et si q ex ipsi? fr?bus supplicantib? sozal? non sponte nec libere sed metu incur? s?n? f?n?z c?nfuraz z penaz p?dicator? vicarioz z c?m?lari? p?fatis obediuerit hacten? aut o?b?diant in futur? possint z valent libere z absq; ipsaz f?n?z centura z penaz quas calu? n?l? lam efficiunt nullus? robur z eos habu? vel hie volum? cursu ad domos heremitoria: z loca a g?bus discesserunt seu discesserunt remeare in illis sub obseruaria obia p?b? p?m?lari. Ita t?n? q? si coz? aliq? vicarioz seu c?m?lari? v?l? ec?tra fr?e? se excep?os facientes g?ial? ministro? z supiorib? p?m? subef?e? maluerint licet viril? q? hinc inde trahire pro a?o? suo pace atq; ge? te p?r?us t?n? desup petita ls n? obentia t?g? q? g?ial? ministr? z supiorib? q? vicarioz vel c?m?lari? lita p?dicator? Et infup o?c?z singulis fr?es sup?placatis hui? sententi? celuris z penis p?l ctis z fo? san illis occasione p?m?lari? q?oluer? immodi exilat ead? aucte? absolum. Necen? secum sup? irregularitatib? si quas p?m?lari? sen?

2° ps

E

Scđe partis

tutionis; a voluntariis infringere; vel ei ausu te-
merario p̄trare. Si quis aut̄ hoc attētare p̄ce-
sumperit; indignationē oportetis dei z b̄z
Petri z. Datu Rome apud scđm Petri anno
incarnationis dñice. M. cccv, quarto nonas
februario. Pontificatus nostri anno primo.
Mos igitur ut h̄mō nostr̄ p̄fser
in eis sentia que pro salubri ordinis etate aucte-
reōdē regime felicitē dirigēdo; pacta sunt;
roboris obtineant firmitatē; nec de eoz virib⁹
a quoq; in potest; p̄petuo et inutola-
bit obseruent̄ l̄ras et in eis cōtentia oia z singu-
la h̄mō ac secuta et secutaria ex eis oib⁹ et
singulis capitulis ac in illis sentientia clausulis;
penaz adctionib⁹; sniaruz fulminationib⁹; et
irritantibus decretis; p̄pout subscriptis; p̄fici-
ben; auēte aplica et ex certa fia approbamus; p̄
firmanus; ac plentis scripti patrocinio com-
munim sup̄plicies oes et singulos defecit. Et q̄ui
cung; substatiles si qui foſan interuenient in
eisdem. Et nihilominus ne alia foſmidine ppe-
tue infelicitas miserrime ipsi executae suarū
mentū disturbia inquenter p̄ceptis per eos fi-
nifris eventib⁹; l̄fas p̄terias oia z singula con-
tēta in illis ac secuta et secutaria ex eis h̄mō et
pro alio ipaz parte querent quoquo mō mo-
derari aucte et scia similitud⁹ oia z singula p̄tiale
ḡa p̄cessione et induita queclis cum inde se-
curis et secutaria per nos; aut sedem aplicas ad
quarūcū p̄sonarū; aut quoq; p̄fessoriū
eiudem ordinis et p̄uinciarū quartilbet inflan-
tiā; aut supplicationē etiam motu propio et ex-
certa scia hacēt. P̄cessa et in ante coedenda;
etia s; glōne ip̄e regalitatis; cardinalitatis; quia
ecclesiastica vel mundana p̄fvegent dignitate
cum q̄būis derogatoriaz derogatorioz clau-
sulis; etia p̄fserunt et plentibus nost̄is l̄ris;
sue carum totali effectu exp̄ssam mentionib⁹
facientibus etiam si indulxit et concessionibus
h̄mō cōteatur exp̄ssis et illis nisi de eoz ro-
tis tenorib⁹ de verbis ad verbum sp̄alis et speci-
fica ac indubitate mentio b̄sentibus feret dero-
gari non posſit; et in h̄stum per ea p̄teritus et
plentibus nostris l̄ris aliqd p̄dictus quoq; modo
generet; dummodo p̄tientia p̄cessionez et
indulta ipsa n̄m laudabile p̄positum qd nup-
circa sanctam Cruciatam per nos p̄tra sp̄ures;

ac alano

Tractatus. I.

De privilegijs trium ordi.s. Fran.

44
ac alano tituli scđe Maxedis aunionis; necno
Nicolao tituli sancti Petri ad vincula p̄bste-
ris carinalium et venerabilis fratrib⁹ nostri
Angelo fratre et Ioān Bartholomēo ep̄is cō
misiūs et dedicati in mādrāde ut partibus dili-
gēter auditis ac utrīq; rōmib⁹ iurib⁹ et allega-
tionib⁹ intellectis nobis referre curāct: a quib⁹
oib⁹ relatione atq; nobis attentissime audi-
tib⁹ facta z partib⁹ deinde vocatis nobis p̄len-
tibusq; cōmisiūs antedictis diligēter auditis
et examinationis; vidūm aet̄ḡ intell̄ḡm̄ res ipsas
vestri ordinis etie forae conditionis et nature; ut
neḡs uero tpe neḡs oib⁹ facilius tractati sat̄ di-
rigi et cōponi valeant. Et magis nup oiumq;
maximi occupationiū detinere cepimus; que-
niam z n̄ oib⁹ oib⁹ operam expoſitū: ita ut
cum oib⁹ xp̄ianis obis imperatores regiū; pla-
tis; p̄ncipib⁹; et populis cōuenientiē: ut rem
xp̄ianam turcos; alioz barbaros; iustitionib⁹;
periclitates adjuvante exercituū oio p̄gream⁹.
Quare vestra vtrīq; p̄tis devotionez in dño
exhortamur; vt viē religionez etz fundame-
ntū humilitatis amplectantes; Salvatoris nři
exēplo q; seip̄m extinxit pro nobis mutua
seruitas caritatēz; alteri altero suscep̄tis ac
oblego in vera humilitate p̄ueniantur. Et m̄hi-
lomin⁹ nos de venerabilis s̄m̄ n̄z scđe Ro-
mane ecclesie cardinaliū p̄silio et aſſensu antedi-
ctoz et eoz volumue; decernim⁹; declaram⁹;
p̄cipimus et mādrāde sub pena in l̄ris felici
recoſatione Eugenij q̄rti p̄deceſſorū nostri
p̄tientis; quae p̄uenties ipso facto incurvant;
vobis vtrīq; p̄is si es ordinis beati Frāci-
z a vobis quolit dependētibus; oia inter vos
vicioſim facere et feruare quo ad omnes clausi-
las carūdem que in p̄dictis Eugenij q̄rti p̄de-
ceſſorū nři l̄ris cōtinent; quoniam p̄ nos dante
dīo aut p̄ fedes aplicas vocata vtrīq; q; fun-
vocādi; vniuersali totius ordīs bono aliter p̄-
videbis. Ad pacē v̄o z getem inter vos interea
p̄seruandam volum⁹ et inib⁹m sub excōſa-
tione late sine pena quā p̄uenties ipso facto
incurvant me p̄ vna alteri loca p̄ueni⁹ vel mo-
nialū monasteria quousq; q̄to colore inuidare
et capere audeat vel aliter perturbare; nec eos q
hucq; ex obseruab⁹ ad p̄uentiales vel econ-
verso diffringat; alioq; mō moleſtare vel inge-
nare. Infus q; p̄uincia austrie in plurib⁹ p̄uinci-

p̄t p̄petuam rei memo-
riam. Religiosam vita p̄fessis p̄terium
sub regulari obseruatio studio p̄e vta vacanti
b⁹ oib⁹ sic expedīt subtrabi ingreditur et tur-
bariōs mām q; in templatioſe suauitate q̄
scere valeant et trāglūm dño reddere famula-
tum. Dñi ſaēm felicis recoſatione Lalix⁹
papa tertius p̄deceſſor n̄ſter attendēs q; poſ-
q; n̄nulli p̄deceſſores ſui circa getē et trāglūm
regimēn dilectorib⁹ filiorib⁹ singulorū ordinis

